

Mahjas Weefis

Nr. 20.

Rīgā, 19. majā 1910. g.

55. gada gājums.

Awilchneeziskā kritika.

(1905.—1910. g.)

J. Akuratera.

III.

Tē man jāraksturo laimētis un wina pšchologija, tā arī mineto kritiku stahwollis laimētā un wina pšchologija. Raut gan tas neatteezās teefchi us kritikas pahrsktatu, bet ir nepeezeeschams, lai ischfirtu idealo no materiela, brihwo no wehrdšiflā.

Ko darija leelakā dafa scho nolahdeto rakstneeku tai brihdi, kad tauta sapnoja par sawu brihwibu? Wini bija wifur ar tautu, bija winas ilgu un teefsmes isteizeji; ar sawam dsejam un stahsteem tee gahja pat pa preekschu, zetu sagatarwodami. Leelā brihwibas ideja aishnehma winus wifa pilniba. Un ta ir flaisla leeziba par mineto dsejneeku idealismu, ar to wini wehl schodeen war lepotees. Daschi no wineem krita zihnā, daudsi tika guhstneezibā nemti, ifraiditi, noteefati, gadeem ilgi pawadija zeetumos, daudseem bija jaatstahj dsintene un jakliht pa swheschumu. Wina wahrduš fina katrs, kas atminefees neseeno pagabtni. Un leelakā dafa tagad nolahdeto un „iswirtuscho“ „defadentu“ bija starp teem.

Un to darija toreis tee, kuri tagad usmetas par brihwibas apustuleem, „progresisteem“ un nahotnes nesejeem? Peemehram Lihgotnu Bekabs, Upits, Antons, Jankaws, Jansons? Wini bija til gudri, tā negahja paschi zihnā, bet meerigi nogaidija. Tas tal bija til riskanti — eet lihdsi! Zil drihs wineem wareja usbrukt wifu karotaju liktens — nahwe waj guhstneeziba. Nē, nē! Wina rihziba bija prahtiga deesgan un isteizas weegli tai dsejā, ko Rainis rakstija par tam lihdsigeem:

No Deewa puses, ar waru til nē,
Tas pats few kaitē kas pagehrē...

Bet dšihwē pahrmehrs un lepniba
Ir tee, kas karjeru isposta...

Ta bija teefcham „prahtiga rihziba“, kuru peekopa schie tagadnes „progresa“ waroni. Lihgotnu Bekabs, kuresch weenmehr runā par konsekwenzi un patstahwibu usstatos, sehdeja „Latweeschu Awischu“ redatzijā drofchs un meerigs aij klerikatu muguras un „pamirschkinaja ar azim“, tā Stalbe faka. Andrejs Upits, kuresch nu ir leelakais progresists, swhereja Andreewam NeeDRAM muhschigu ustizibu un lihds ar to kopā godinaja brihwibas karotajus par neirastenikeem un iswirtuscheem. Jankaws dšihwoja meerigi pee malas, tahtu no zihnas un breesmam un kluseja un „nogaidija“ un „leelais“ Jansons aishlaidās weegli un lehni prom, noskatitees no malas, lahdu galu wifata leetaneems. Tā wajadseja, tas bija prahtigi — to teiks wehl schodeen katrs ihsts birgelis. Bet to teiz un teiks wehsture par „generakeem“, kas sawus saldatus pamet paschā karstakā zihnas brihdi, kruhts weetā eenaidneekam greesch muguru un aishlaihčas, atstahdami kara spehku ta liktenim. Par waroneem schahdus „generakus“ wehsture nesauts, lai tee waj nesein tā ar waronibu brametos.

Un nu zetas jautajums, tā tas nahl, ka schie „prahtigeem“ pilsoni palituschi til „progresiwu“ un demokratiski us reises? Zil duhschigi, ka tos, kuri til „neprahtigi“ bijuschi un few kaitejuschi nu lamā ar wismeerigako frdsapsinu un nostahda par wisleelakeem reakzionareem un burschujeem?

Weikals paleet veikals — luhl, wifu noslehpumu atflehga. Toreis klusechana un laiposchana bija veikals, tagad runaschana, rakstischana, fraschu schwadsinaschana eenes daschu labu suminu tiklab progresiwām awisem, tā arī wina schurnalisteeem, ja ne naudā tad zitadi.

Katra leela spehzigā ideja, tāpat arī atswabinaschanas

un fatras brihwibas ideja waldsina un aisnem atfewischtas personas wiswairaf tad, tad wina wehl janna un kristaltihra. Atminefimees kristigas tizibas ideju un pirmos winas peekritejus. Tä tas bija ari ar sozjaldemokratiskäm idejam pee mums. Nebija wehl ne partiju, ne „bauschtu“, nebija idejas ismantofchanas no weikalneefeeem winu personas labä, bija tikaf sapni, teefsmes un karsta griba darit wifu tautas brihwibas labä, tad bija ari mozekki. Bet atminefimees peem. katofu basnizas un basnizkungu iswiritibu widus laikos — kas wairs wineem kopejs ar pirmo flaidro Kristus mahzibu, kuras dehl katrs eestatiija par flawu mirt us fahrtä waj zitä mozekka nahwë. Balika tikaf reebigi meli, kundsiiba, dogmas — gars bija miris un „kezeri“, kuri netizeja schai kundsiibai, tika dedsinati lä welna kalpi. Un nu — waj nawa teefchi analogists, teefchi paralels schis muhsu laikmets ar pahwesta laikmetu? Mums ir partijas ar saweem pahwesteem un dogmam un noteikumeem, meli, kundsiiba un weikals — rebes, bet gars behg no organisazijas; ideju winas „kalpi“ ir padarijuschi netihru, nowasatu un isdjinuschilihds ar to ari winas deewinatajus.

Un psichologifti ir pilnigi saprotams, kapeh3 jaunee rakstneeki, kuri reis bija pirmajäs rindäs, tagad kluse par politiku. Wisdäikafais krita, tika samihst, isnihzinats. Tee, kas bija lihdsi ar leelo laikmetu, mantoja tikaf tragediju, par kuru newar fleegt un plahitees, par kuru wartikai klufet un sapnot. Kad brihwibas ideja teeknowesta weikalä, tad tee, kuru firds ilgäs peedereja winai, newar eet lihdsi winas profanazijai. Wineem buhtu janofarkst, ja tagad, kur tikaf mutes waroni un kleedseji walda un dischojas ar mozekku nopelneem, wehl ari tee waretu darit to paschu. Zeeniba un mihlestiba pret leelo tragediju nekauj buht winas azuliezineefeeem un lihdsizihnitajeem lihdsi ar täm „noplufuschäm wahrnam“, kuras kehrt tagad wehl par brihwibu — ne wairs par to, kuras mellejam toreis, bet par to, kuras wahrdä weikals war selt.

Tä tas ir netikaf pee rakstneefeeem, tä tas ir pee wiseem teem, kuri fajuta un zeeta leelo laikmetu, lä sawas dwehseles leelako mirkli. Wini neplahstas, wini skumst weeni, wineem reebums pret wifu, kas tagad teek saprastsem „progresa“ wahrda.

Bet teem ar to „prahtigo rihzibu“ nu ir ihstais laik. Wini war besrifka eedsihwotees puhka apsinä par brihwibas flubinatajeem, „progresa“ zilwefeem, jaunibas apfargatajeem un tikumibas apustufeeem. Bet weena leeta tos dara nemeerigus, — tas, lä bijuschee zihnitaji naw ar wineem kopä, lä tee nepeekriht winu frasem un leelibai, lä tee nesankzionë tautas mafu preekshä ar sawu wahrdu parafstu scho leelo pfeido=progrefu. Un tapeh3 atleek weens lihdselkis:

nomelnot, nolahdet wifus, kuri stahw ahypus progresa, kuru war sault teescham par wistipistako burschuasijas progrefu stary wiseem burschuasijas progrefeem. Ze isaug tas breefmigais naidis pret indiwidu, pret to, kas weens stahw un weens melkë zeta, kas wehl eedroschinäs schini laikä buht zilweks bes puhka atkaujas, pret to, kusch kahdunebuhtideju tura partif mihstu un swehtu, lä ar winu nepelnitu naudukä birgeku awischu schurnalists. Ze ir tas naidis pret dwehfele, kurai netihkwairs klausitees leijerkastes musikä, peh3 tam kad wina peedsihwojufe leelu simfoniju.

Lä eeguhtu few tautä weenigo „progrestu“ flawu, lä pahrllezinatu netizigos, lä wini weenigee dsejneeki un rakstneeki un tautas nahkamibas karotaji, minete „kritiki“ te usnehma par sawu zihnas metodi to, kura atsihta birgeku aprindäs par tahdu, kas „wel“ — wini nostahdija wifus zitüs (kuri nepeedereja pee winu awises waj klies) par reakzionareem politikä, par deladenteem un iswirtuscheem mahflä un par jaunibas samaitatajeem sabeedriflä dsihwë. Logika: ja ziti buhs iswirtuschi un reakzionari, tad meh3 — weseli un progrestwi, kaut ari meh3 tahdi nebuhtu!

Tä istehlodami jaunös rakstneekus awischneeki-kritiki nedroschinaja few wisadas privilegijas un schitäs pilnigi droschibä. Schi droschiba gan bija tikaf ahreja. Lä kritiki negalwoja par sawu spreedumu panahkumeem norahda jau winu „kritikas“. Wini neteiza tautai: laset tahda un tahda dsejneeka dsejas un pahrllezinatees, zit winsch iswiritis, flims un reakzionars. Në, tad tahdai kritikai warbuht buhtu behdigi panahkumi. Bet wini teiza: Deewa dehl, nelaseet, nepehrzeet, neabonejeet, zitadi juhs samaitaseet fewi un sawus behrnus. Lukt, lä peh3 ir rakstinä, ir rezensijä, ir spreedumä ir redsama weena wajadsiba: nedot tautai pahrllezinatees paschai par dsejneeku darbeem, bet gan aisleegt waj pawehlet. Pawehlet lasit sawus un aisleegt lasit zitu darbus. Un aisleedsot un nogahnot mineto dsejneeku darbus tad tika stahstitas wisdihwainakäs un breefmigaläs leetas, un es esnu pilnigi pahrllezinats, lä „kritiki“ paschi tam netiz, ko wini rakstijuschil par tä saultkeem „deladenteem“. Es jau peewedu peemehrus is Sanfona „Fauni waj klauni“, Lihgotna un Santawa raksteem. Ze waru peewest wehl zitüs „kritiku“ apgalwojumus. Tä peem. Teoderes (Saunä Raschä X. 6. lapp.) saka: „Tä tas redsams pee muhsu deladenteem. Tur naw nekahdu normu, nekahdu tradiziju, nekahdu walodas waj zitu likumu.“ Un turpat 7. lapp., lä wini „atwell nost preeksharu no katras gulamas un noejamas weetas.“

Lihgotnis nostahda A. Austrina un B. Grusnas darbus lihdsäs Pinkertoneem waj Scherlokam Holmsam („Df. W.“ Nr. 114., 1908. g.).

Ed. Wulfs, laikam ais pateizibas, lä „Dsimt. Westm.“ peenehmis winu par lihdsstrahdneeku, apstiprina to paschu

par Skalbi, Ukurateru, Jakobsonu, Falliju, Strahlu un ziteem, t. i. ari tee tas pats, kas Scherlots Holms („Df. Wehstn.“ Nr. 146. 1908.). Wispahreji nemot, lubu literatura pehdejos gados ir tikuse no schein kritikeem leelisti faudseta, jo wineem bija zits uscerums: a p k a r o t n e e f o f c h u s d e k a d e n t u s un posta nesejus jaunos rakstneekus un ja „kritikeem“ tauta prasitu, ko labat lasit jaunos rakstneekus waj Pinkertonu, tad bes schaubam tiktu eeteits pehdejais. Un tas wiss tika darits „kulturas wahrda.“ Te loti sikhmigi ir Lihgotna wahrdi: „Marksa, Engels un zitu wahrbus tee peekar pee sawu reklamu pulsteneem un tad basune ta, ka waj pulsteneem mehles isfriht no engem“ („Df. Wehstn.“ Nr. 161., 1908. g.). Tas buhtu galwenais eemeelis kapeh; tika rakstintas tamlihdfigas kritikas. Bet ir wehl kahds zits eemeelis, bes schaubam tikpat sikhmigs, ka jau aprahditais. Un tas pilnigi sakriht ar mineto.

Kad usnahza reakzija peh; leelajeem sajuhsmu pluhdeem, tauta zeeta dskit un sahpygi. It weeta bija juhtama dshwes prosa, wiss idealais likas isnihzis. Tautas dusmas pret bessijas stahwolli aissneedsa augstu stahwolli. No tad darija tee „tautas waditaji“, „progrestiti“ un sozialdemokrati, schurnalisti un kritiki? Wini teescham nebija un nawa tik aprobechoti, ka nesaprastu, kur wisa posta zehlonk, kas radijis i leelos spaidus, i „brihwo mihlestibu“ un zitas tamlihdfigas leetas. Bet lihds ar to wini redseja, ka tam nedriht peefahrtees, ka tad scho tautas draugu karjerai war buht behdigs gals. Bet darit tomehr kaut ko wajadseja, lai peerahditu tautai, ka wini zihnas un karo, usmekle winas eenaidneekus un tos sodo. Un te tika atrafta it weegla iseja. Ta nemasaja ne dshwibas, ne kritiku un „progrestitu“ brihwibas, bet eenesa wehl ir naudā ir grandā. Wainigee pee wisa posta bija drihs rokā: mu h f u j a u n e e r a k s t n e e k i u n d s e j n e e k i. Tee bija wisas reakzijas zehlaji, burschuastijas pabalstitaji un drihs ari „brihwās mihlestibas“ sludinataji un „ligu“ dibinataji. Schurnalisti usgawileja, — sapatās, speeda weens otram rofu un dewās pee darba: nonemt schoš breefmonus no tautas plezeem, „isgreest ar -asu nasi“ Jansona walodā runajot. Un tas bija tik weegli un pateizigi. Wareja eeguht zihnitaja slawu un „progrestitā“ laurus. Un teescham japabrihnas ar kahdu naiwitati un pahrliezibu to raudsija eestahstit tautai winas mihlas awises un eezenitee schurnalisti — teescham jadomā, ka ja „dekadenteem“ buhtu „eefchas isgahstas“, tad tauta peldetu tikumibas un brihwibas pluhdos.

Tik sems bija un wehl tagad ir otrs eemeelis „dekadentu“ aptaroshanai. Ar to sabedriskee darbineeki un se-wischki „kritiki“ ir uswilkuschki goda swahrkus sawai besdarbibai pret ihsto reakzijas tumstbas zehloni. Un schein swahrki ir ehrti un pateizigi.

Bet man leekas, ari tas wehl nawa wiss. Te jagreesch wehriba us wisniknato usbrukumū jaunajeem rakstneekem — us broschuru „Jauni waj klauni“. Zil pilna wina ari nebuhtu ar tikumibas un „progresā“ frasam, tomehr katram, kas dskit eestatijeēs laikmetā un autora psichologijā, buhs flaidri nomanams ar kahdu noluhku rakstita schi „f a t r e e =

z o f c h ā k r i t i k a“, ka to apweiza ziti kritiki. No sozialdemokratijas waldbibas laikeem bija tautā isplatijuschās domas par to paschu „brihwo mihlestibu.“*) Scho mihlestibu nu wajadseja nonemt no saweem plezeem un usliht kaut lam ween, kas gabijās tuwal pee rokas. Jansonam katrā sinā wajadseja atminetees, kas runaja par „brihwo mihlestibu“ jau desmit gadus preefch rewoluzijas, un kas wina pirmee isweda prakse, bet nu winsch pawisam to ir aismiršis un sawus grehtus ar flaidru firdsapstmu uslika — jaunajeem rakstneekem. Ta bija diwi saki ar weenu schabweenu. No jauna Jansons bija waronis — ar kahdeem lihdsleem scho warona tshinu winsch eeguwis — kas to lai melle palat? Wiss ir tik flaidri un glihti un tik mihli, kad runā par jaunās paudses tikumibu. Kas gan lai netizetu Jansonam? Bet netizigo tik mas — un tomehr wini ir. — Luhl, noslehpus ar „Jauneem“. „Besklauniba“, fata kahdā weetā Weiningers**), „ir bes schaubam tikai lihdslekli, mahfsligi paseminot zitu zilweku, pazelt sawu paschapsinu jeb weenfahrschi nonahht pee sawa „es“ nojehguma“. Scho lihdslekli ir isleetojis Jansons sawā gahmatā „Jauni waj klauni“.

Un tad pehdeji prasa atbilbes jautajums: kapeh; wifus minetos rakstneekus „kritiki“ nosauza par „dekadenteem“? Kam tikai mas ween sajehgās par literarifkeem wirseeneem un strahwam, tas warēs spreest, ka teefchi **dekadentu** starp muhfu rakstneekem waj nu nemas nawa, jeb tikai pee pahris no wineem tikko ma = n a m a s d e k a d e n t i f m a e e s i h m e s.

Mums ir tikdaudis ihpatnibu un daschadibas stila un saturā rakstneeku darbos, ka rakstis par katra individualitati atsewischki aismentu daudis laika un weetas un prasitu no „kritikeem“ nopeetnas nodsilinaschanās, dsejas un dsejneefa studiju un plascha mahfklas usstata un par wisam leetam sinaschanu un sapraschanas. Ta ka muhfu kritikeem tahdas leetas ir gluschki newajadfigas un ari neespehjamās, tad ir atkal tik pateizigs atradums — nosault wifus in summa summarum par d e k a d e n t e e m. Tad ir tik weegli rakstis kritikas, kuras pastahw pahris wahrdos: dekadents, iswirtis, banals — ergo — nelasams! Luhl, kapeh; muhfu kritiki tik stipri turas pee termina „dekadents“, luhl, kapeh; tas wineem tik dahrgs un nepeezeeschams. Ar to teef apsegtis wiss un peepildits wiss, jo „dekadenta“ nosihme tik plaschi apsihmeta un pasludinata tautai Jansona, Lihgotna, Zankawa un zitu kritikas. Bet nahht klajā ar termina (jehdseena) d e k a d e n t s ihsto desinejumu — netaktiski un isjauz wifu „stilu“.

Tee ir galwenee eemeeli, kapeh; „kritiki“ ir rakstijuschki tahdas kritikas par muhfu rakstneeku leelako daku. Pahzdomajot dskit, mehš sapatistim wehl zitus teem lihdsfigus eemeelus, kuruš peewest te atrodu par newajadfigu.

Tagad man japeegreeschas tuwakai schis kritikas istir-saschanai, lai pahrliezinatos par winas objektiwitati, waj partejibu, par winas pateesibu waj meleem.

*) „Partijas“ programās un pulzinos schi brihwā mihlestibas teorija ir weenmehre tikuse sludinata.

**) Otto Weininger, Geschlecht und Charakter II. (VIII).

Rīgas Laukfaimneezības Zentralbeedribas wispahrejā semkopju sapulze

18. un 19. februārī.

IX.

Turpmātee divi preekšlāssjumi „par lauffaimneezības eklam“. Kā pirmais lasa R. Selting par lopu kuhtim. Sliktas, netihras lopu kuhtis ir wainigas pee tam, ka peens pildas ar bakterijam. Kuhtis wislabak buhwet tšhetrkantigas, jo ar to leelā mehrā aistaupa seenas un zitu buhwmaterialu. Tahlak referents atstahsta šhki wina isstrahdato kuhts planu. — Pehz tam tehnikis Behrsing lasa par lauffaimneezības eklam wispahreji. Winsch eesahl ar pastaidrojumumu ko mehš saprotam sem eklam un kahdās „buhdās“ dšihwojuschi muhsufentšchi. Bespeenahzigām eklam naw eespehjama pareisa lauffaimneezība. Pareisa lopkopība naw eespehjama tumschās, peesmakschās, schaurās kuhtis. Wispahrejee litumi par lauffaimneezības eklam ir šefoschi: Eklam jaatrodas ihpashumu widū, turwu pee uhdens, tā zeltām, ka saule eespihd eekschā, ne par turwu kopā, lai ugunsgrēhka gadījumā wifas nenodegtu. Wispareisaf, ja eklas atrodas weenā tšhetrstuhri, wifas apredsfamas no dšihwojamās eklas un weenadi attahku. Eklam ar koka jumteem jabuht ap 70 pehdas weenai no otras, muhra ar ugunsdrošcheem jumteem — 40 pehdas. Newajaga zelt wairakas eklas sem weena jumta. Eklam jabuht glihtām un ehrtām, lai dšihwe tanis buhtu patihkama. Lehtakās buhwes ir mahlu kļu buhwes, tad kaku kļu buhwes, tad koku buhwes, muhra buhwes, wisdahrgakās betona buhwes. Mahlu buhwes ir lehtas un ugunsdrošchās. Ja tās wehl aplahj ar zementa kahrtu, tās pilnigi blakam stahdamas muhra eklam. Mahlu buhwes ir isplatitas Kaunas un Grodnas gubernās. Pee kaku kļu buhwem peelikti kakti, par to tanis noleef schagarus widū un seenas war buht plahnakas; klast jauzrupju granti jeb smalkus almentinus. Schahdas buhwes ir koti glihtas un pilnigi muhra eklam lihdsstahdamas, tikai lehtakas par pehdejām. Koku buhwes ari us laukeem sahlf issust, jo koti paleef dahrgi un tahdas buhwes ir uguns nedrošchās. Ja tās tomehr wehl zek, tad newajaga wairs likt bakki us balka, bet lai zek til stahwbuhwes, pee kurām iseet masaf koku. Muhra buhwes weenmehr wairaf eeweefchās. Betona buhwes ir wisisturigakās, gandrihs muhschigas, bet pagaidam par dahrgām. Tapehz pagaidam leelakais, pehz ka mehš waram kahrot, ir atsewifschas zementa seenas kēhtos u. t. t. Tapat jaeteiz jumtu eesegschanai zementa dakstini, kuras war weegli pagatarot. Maschina maksā 400 lihds 500 rbf. un ar to war wifai apfahrtnei dakstinus pagatarot. Zementa dakstinu jumts ismaksā 175 kap. kwadratschens, tā tad neras til dahrgi, jo tahds jumts ir wisdrošchaks un isturigaks, kuram nolemts ispeest wifus zitus jumtus. Tahdu jumtu konstruzija war buht weeglaka, jo zementa dakstinsch swer 5 mahzinas, mahla — 7 mahrz. Wajadsetu lauku beedribam tapehz eegahdatees zementa dakstinu maschinas, ar kurām

wetejee lauffaimneeki war brihwā laika pašchi few wjadfigos dakstinus pagatarot. Pee mahlu kļu buhwes wispirms usbuhwē pamatu, tad ap to eesit meetus, noleef dehtus un tad krauj wirs pamateem starp dehteem mahlu pikas un pa starpam schagarus, tā ka wifa seena isnahf kā weens zeeschs mahlu un schagaru pinums. Seenas widū atstahj wentilazijas kanakus, zaur ko muhriš ahtri isschuhst. Pehz tam schos kanakus war peeleet, bet war ari atstahj wehdinaschanai. Durwju un logu flengus jau pee leeschanas eesej eekschā. Mahls war buht wisweenkahrshakais. — Pahrejot us kuhtim, referents runā par wentilazijas nepeezeeschamibu ar ihpashu jumta wentilazijas truhbu palihdsibu, kuras nowehrsch zaurwehju un pastahwigi pahrmaina gaisu kuhti. Tahlak referents runā par dšihwojamo ehku buhwi un eekahrtojumu, usswehdams tapat wehdinaschanas nepeezeeschamibu, fewifschki pagrabos.

Muhsu lauku apkurinaschanas eetaises ir koti nepareisi un nepraktiski eerihkotas, tā ka tās aprij pahraf daudj kurinamā materiala, maksas un schagaru. Sewifschki aplam eemuhreti ir muhsu leelee katli. Gaisš pluhst papodem zauri un wifū šiltumu aishes prom, jo uguns wellas tuhlin stursteni eekschā.

Pee schi pehdejā preekšlāssjuma redaktors Dr. philos. P. Sālits peesihmē, ka mahlu un maksu paraugu eklas neras neefot jameklē Kaunas un Grodnas gubernās, bet beeschi fastopamas tepat muhsu Kursēmē. Kursēmē, ap Zelgawu, kur koka materials koti dahrgs un alminu dachās weetās tikpat kā neras naw, mahlu un kaku kļu buhwes jau koti leelā mehrā eeweefschās. Tās tahdas tur zetot jau kur šen gadus atpatak. Dschu tahdu mahla kļu dšihwojamu ehku tureenēs masgruntneeki uszetot pašchi ween: wihrs ar seewu, gluschki kā putni sawas ligdinas. Starp zitu mahla kļu buhwes redsfamas ari Bramberges un Zekabmuischā. Lai jau tad widsemneeki, kuri sajuhtot pehz tahdām eklam wajadsibu un gribot tahdas zelt, ejot tahdas apstatit pee kursemneekem. Lai jau tad Daugawa Widsemi no Kursemes neschkirot, lai darot tad pehz dseefmineeka padoma „Zel pahri man' pahr Daugawu . . .“ Us redsefchanos kahdreif Kursēmē . . . Scho Dr. Sālitscha juhsmigo ussawukumu sapulzejuschees, neskatotees us wina leelo nogurumu, fanehma ar leelu sajuhsmu.

Bija janahf deenas kahrtibas 10. punktam „par strahdneeku jautajumu“, bet sapulzes wadonis W. Stubina kungs nostahda tā weetā deenas kahrtibas 11. un pehdejo punktu „par kustu maunneekustama ihpashuma apdrofchinaschanu us laukeem.“ Par to lasa Deiders. Stubina lga schahdas ribzibas noluhšs azim redsot tas, lai strahdneeku jautajumu deefin tahdu eemeslu deht laika truhkuma deht newaretu nepawifam pahrrunat. Apdrofchinaschanas jautajums sazels warbuht garakas debates un tad wina noluhšs buhs pahnahšis. Par apdrofchinaschanas jautajumu Deiders sawā

preekschlaffjumā issakas: Pee mums apdroščina gan nekustamo ihpaščumu, ehkas, bet kustamo ne. Neapdroščinatas mantas buhs weenā pašā Widsēmē par 30 milj. rubku. Sewišķi nepeedodami ir, ka neapdroščina rudeni eewahkto raschu. Pehdejā laikā tihschās dedščinaschanas gadijumi aīš atreebibas ir leelā mehrā wairojuschees. Pee mums darbojas priwatas ugunsapdroščinaschanas beedribas un pagastu beedribas. Kursēm ir nodibinajusēs latweešču ugunsapdroščinaschanas beedriba, kuraī jau ap 7 miljonu rubku nekustamas un 3 milj. rubl. kustamas mantas. Ne laimes gadijumi rahda, ka nekustama manta tikpat beeschi nodeg tā kustama. Muhsu pagastu beedribas ir par masām, lai tās buhtu droščakas un sekmigakas, tām jabuht leelakām. Bes tam schis beedribas neapdroščina kustamu mantu un raschu un tās nespehji aīš šawa masuma apdroščinat ihpaščumus par pilnu wehrtību. Wajadsetu šafaukt lauku apdroščinaschanas beedribu preekschstahwjus uš šapulzi un nodibinat tahdu beedribu zentralsaweenību, kura buhtu spehjiiga wifus ušdewumus weikt.

Tuhlin pehž preekschlaffjuma grib eesahkt par to debates. Tatschu leelakā daka šapulzejuschos peeprasa nolašt tuhlin ari wehl preekschlaffjumu „par strahdneeku jautajumu“ un debates eesahkt — ja laiks atkautu — pehž tam par abeem preekschlaffjumeem kopeji. — A. Brämers atstahsta galweno šaturu un teses no Jelgawas adwokata A. Stehrstes apzerejuma par strahdneeku jautajumu uš laukeem. Sawā laikā schis preekschlaffjums tika atstahstīts ari nedelas laikrakstā „Mahjas Weefis“ (Dr. Šalitim to wehl wadot.) Strahdneeku truhkuma eemesls — to iszetoschana. Izetoschanas eemesls — šafneegt patstahwigu dšihwi, kas uš laukeem naw panahkams. Lai tas buhtu panahkams, wajaga nodibinat šihšfaimneezibas. Tagadejee lauff. apstahkti prasa semes kulturās pazelščanu un tam noluhkam wajadšigs wairat darba spehku. Ta truhkums rada křiš lauffaimneezibā. Kā nowehršit lauffstrahdneeku truhkumu? Wajaga nodibinat šaimneeku šaweenību, kura eemakšā ilgadus ik no kalpa pušrubli. Kopā šanahktu 100,000 rubl. gadā, ar šcho kapitalu war eeguht semi, to šadalit un nodibinat šihšfaimneezibas jeb normalšaimneezibas no 1—15 desetinas leelas. Semi war eeguht, nopehrtot pahrdoschanā nahkoschās mahjas, isleetojot muiščam nepareiši peeweenoto semi, ap pušmilj. desetinu, un nodalot no leelakām masgruntneezibam. Ari muišneeziba Baltijā pehdejos gados prahto par šihšfaimneezību dibinaschanu. Wajadsetu ari no muhsu leelām muiščam wajadšigos semes gabalus atdalit. Bes tam jauslabo lauffstrahdneeku dšihwes, fewišķi dšihwočku apstahkti. Algu šinā Baltija stahw jau apmeerinoschi, kaut gan isglihtakeem kalpeem pareišās šaimneezibās warēs warbuht makšat wehl wairat. Pat meitu algas jau zehluščās uš 50 lihdi 105 rubkeem. Šaimneeki negrib lahga turet prezetus kalpus, bet zaur to kalpu šlakitš newairojas un eet masumā. Galwenais ir — dot kalpeem peeklahjigus dšihwočku. — „Laika truhkuma deht“ grib debates stipri šahšinat. Tatschu šapulzes wadonim tas idodas ne gluschi pilnigi. Dgrina kdsē (no Siguldas) issaka šawas

šchaubas waj ar massaimneezibam waretu kalpu šlaitu pawairot. Kapehž tad šaimneeki pašchi duhschigati neprezas un nerada few strahdneekus? Tee iswiršt jau gluschi tāpat tā muhsu muišneeki. Kurp mehš nonahšim, ja turpinasees tahda šaimneeku „besdarbiba“? Ar algoteem spehkeem ween newar newenas šaimneezibas pazelt. — Sw. adw. W. Bekers (no Rigas) peeshimē, ka ehkas loti mas degtu, ja pašchi tās nededšinat. Wajaga apdroščinaschanu nostahdit tā, ka ta nepawedina uš dedščinanu. — Kulturtehnikiš J. Aspers (no Rigas) pastahsta, ka baroni gribejuschi ar to ween kalpus atturet no aīšeeščanas, ka atkaut teem turet pa gotinai, pa lahdam lopinam, kas šaistichot pee „pašču šaimneezibas“ kalpa fewu. Runatajs peewed lahdu peemehru, tā ar labu kalpu dšihwočku ušzelschanu isdewees eeguht labatus strahdneekus un tos šaistit. (Mums te japeeshimē, ka „šawu gotinu, šawu lopinu“ prežeteem kalpeem jau nu gan atkaut turet šchimbriščam wehl waj it wifur. Netumis tit warbuht buhs lahds ischēmums. Bitadi tas ir ar kalpu dšihwočkeem. No muišneekem un gruntneekem jau gan war prašt kurmehr leelatus kalpu dšihwočku ušlabojumus. Ne tā tas ir ar kalpu dšihwočku labeerihzību krona muiščās un šemneeku rentes mahjās. Šakeet, tā lai gan leelatus kalpu dšihwočku ušlaboschanas darbus no krona muiščas waj šemneeku mahjas rentneeka prasa, ja rente winam jamakšā ta pate, waj nu tas šchos dšihwočku ušlabo jeb nē? Ja ihpaščneeks patš neleekas par to ne šinis un prasa no tewis tikai teeschus kontrakta ispidijumus? Waj gan tas nebuhtu netaišni? Rentes kontrakta laikam beidšotees tad atstahji ween nu wifur to ihpaščneeka labā. Atlihšības jau tu nedabušt nekahdas. Ne wifur, un ar' ne wifur kalpi pašchi ar' wehl to nesajutis. Tā tad te atkal tikai ta „šemes kunga“ labums.) — Friedbergs atkal domā, ka garā darba deena un ihšais atpuhtas laiks ir tas, kas dšen kalpus uš pilšehtu. (Buhtu interesanti dširdet, tā gan Fr. tgs domā wafaras, tā teikt, „karstakā darba laikā“ šcho lauffstrahdneeku darba laiku šahšinat? Mehš domajam, ka šehjamā un lauku nowahžamā laikā tas šchimbriščam naw gluschi nekahdeji eespehjamš. Bet žil tad gan garšch ir muhsu lauffstrahdneeka darba laiks šemā? Žil „ihš“ wina atpuhtas laiks tad?) — Ari Wihtolinšč (no Sezes) issakas, ka darba ilgums, nemot wifur zauru gadu, uš laukeem it nebuht naw leelaks par darba ilgumu pilšehtās. Šemesls lauffstrahdneeku šapluschanai pilšehtā gan drihšat buhschot meklejams atfewišķku dšihwočku truhkumā uš laukeem. — Agr. Alberings norahda, ka lauffstrahdneeku darbu wajaga nostahdit par brihwa žilwaka darbu, bet ne par usspeestu. Wajaga pret kalpeem labaki ušstahtees. (Bet žil gan tad „apšinigi“ muhsu kalpi, fewišķi pehž pehdejā laika notitumeem, ušstahjas pret šaweem darba dewejeem?)

Nolasa un peenem wehl daschas resoluzijas par nolahšiteem preekschlaffjumeem. Lauffšaimneeki pa šarpam wehl apšlata pee šenam isliktos lauffšaimneeku ehku planus un Behršina tga atnesto žementa dāštinu, pee kam daschi isšaka šchaubas waj tit ween šchee dāštinu nekahdešchot ušdeni

zauri. Wīnos, tos pagatawojot, warot rastees mafi zaurumini. B. Igs norahda, ka scho kaunumu warot nowehrst, tos wehl miħstus faekkojot. Tatschu riħkojas ari jau Interimteatra teatra darbīneeki, naħt ari jau kopā atteeri, tee riħkojas us teatra israhdi un sapulze — gribot

negribot jasleħds. To sleħdsot nodseed „Deews swehti Latwiju“ . . .

Buhtu jau pee schi laufšaimneeku kongresa, wina wadibas un referateem wehl schis tas peebilstams, bet esam jau tā pee wina pahraf ilgi uskawejušchees.

Kometas.

G. Rieglera.

Warenās faules walsts neaprobeshojas tikai ar planetem un wīnu pawadoneem, bet fatur wehl leelu flaitu kermenu, furi rīnko ap šawu karaleeni pa daschdaschadeem žeteem. Tās ir kometas jeb astes swaigšnes.

Daschas kometas, tāpat kā planetes flīhd pa sleħgtu rīnki un ir peeskaitamas pee muħsu faules sistēmas. Ja wīnas kahdreis tuwojas faulei, mehš, semes eedšiwotaji waram tās pee isdewibas šastatit. Talab ari tās nosauz par periodiskām kometam. Žitas turpretim eet parabolistis waj hiperbolistis žefus; isturedamas faules peewilšchanas speħtu un paedamas tai garam, wīnas nosuhd besgaligajā debes isplatijumā, lai, warbuht, peħz gadu tuhstoscheem tuwotos atkal kahdai žitai stahwswaigšnei. Tā wīnas naħt un eet, un neweens nesin no kureenes un us kureeni. Domā, ka ta ir pahri palituse pirmweela, turai naw bījuse isdewibas peeweenotees kahdam no leelajeem pašfaules kermeneem. Tadeħt ari maldas tā sweschneeze, nefur meera neatradama. Un gadas, ka schis kometas nonaħt kahdas faules tuwumā un, pateizotees peewilšchanas speħtam, nomaldas no pirmatnejā žeka. Jaunais jeksch, kuru tās nu usnem ap zentralkermeni, ir schaurš un nosleħgts. Tā peemehrodamās jaunajeem apstahkēem, ari wīnas pahriwehščhas par periodiskām kometam.

Debes kermenu flaits ir milšigs, un mehš nešam speħjigi tos wīšus šaredset. War jau gaditees, ka taišni tai deenā, kad kometa wistuwat faulei, laiks apmahžees, jeb ta ir par daudš neeziga un tikai deenā stahw pee apwahrščna, tomeħr leelata data no wīnām naw nepawīšam ar neapbrunotu azi šaredšamas, bet weenigi ar leelajeem teleskopeem (tahškateem). Wiš ta eemesla tās ari nosauz par teleskopiskām kometam.

Astronoma-eesahzeja publes, atrast kahdu jaunu kometu, reti kad atmakšajas, jo wīnam naw peejami tee liħdsēkfi, ar kuru palihdšibu to waretu eeguht. Spezialisti schahdos gadijumos leeto tā fauktos kometu mekletajus, aparatus ar objektiveem, kureem ir leela staru laušchanas speħja un iħš degpunktš. Un peħdejos gados par weenas otras kometas atrahšanu japateizas weenigi fotografijai.

Līlīħds parahdas laikrakstos šinas par kahdu jaunatrastu kometu, kura peenahkuse muħsu semei til tuwu, ka ir šaredšama pat ar wahjako aparatu, katram astronomijās žeenitajam ir dota eespeħja ar to nodarbotees.

Kameħr kometa wehl teleskopiska (daschas no wīnām ir weenmeħr tahdas), redš tikai baħlu eeapafu miglas mafu.

Jo tuwat ta naħt faulei, jo škaidrak wīdā šaredšams šposchs, miglainā kahrtinā eeteħrpts kodols. Pee labweħligeem apstahkēem war nowehrot, ka no kodola, weenmeħr faulei pretežā wiršeenā, ateet taišna, isleekta waj schuburota miglaina gaismas schiwihtra — tā šauzamā aste. Kometas miglainais eeteħrps, galwa un aste ir til „schēdri“, ka žitas swaigšnes teem zauri mirdš.

Tuhlit peħz tam, kad kometa peenahkuse faulei wistuwat un isgahjuse zaur periheliju, aste, ja tahda ir, peenemas leelumā; no kodola šahk atdalitees špiħdoschās, kahrtainās weelas, kūrām šeko gaischs isstarojums. Peħz schahdas darbības kometa, pahri stundu laikā dabon pawīšam žitadu isfkatu.

Periodiskās kometas, t. i. tās kometas, kuras flīhd ap fauli pa eegarenu rīnki, astronomi šadala trijās grupās. Pee pirmās grupas peeskaitamas tahdas kometas, kuru weenreiješais apgreeschšanās laiks ap fauli ilgst no $3\frac{1}{2}$ liħds $7\frac{1}{2}$ gada; pee otras — kuras atgreeschas tikai peħz 69 liħds 76 gadeem, un pee treschās grupas tās kometas, kuras, kā apreħkinats, peenahk faules tuwumā tikai reis pa gadu šimteneem un tuhstoscheem.

Peewedīschu peemehrus is pirmās grupas.

Enkes kometa ir no wīšam periodiskajām ta ahtrakā, jo apgreeschas ap fauli 3,3 gada laikā. Pirmais, kas to usgabja 1818. g. nowembrī bija Luijs Pons. Weħlaf astronomš Enke apreħkināja wīnas žeku. No 1818. g. liħds 1908. g. šchi kometa jau 30 reises tuwojufes faulei un peħdejo reiši parahdotees nosotografeta Heidelbergas obserwatorijā. Enkes kometa ir ļoti masa un tai šipri isfkaidets kodols. Šaulei ta tuwojas liħds 49 un attahšinajas liħds 82 miljonu kilometru ($1 \text{ kilometrs} = \frac{1}{10} \text{ werstei}$).

27. februārī 1826. g. wiršneeks Wiels atrada jaunu kometu, kuru nosauza šawā wahrdā un apreħkināja, ka ta apgreeschas ap fauli 6,6 gados. Šchi kometa parahbijās wehl 1832., 1839., 1845. un 1852. gados. Tomeħr 1852. g., kā par bīhnumu, weenas kometas weetā eeraudšija diwas, kuras stahweja weena pee otras pahriš gradu atfkatu. Turpmat schis dwihnu kometas wairš neparahbijās.

Šaja kometa atrada Parīšē 1843. g. Wīnas gaitu ap fauli, kura ilgst 7,6 gadi, apreħkināja Lēwerjē. 1896. g. šcho kometa redšeja peħdejo reiš.

Kometu Brorsenu usgabja 1846. g. Wīna parahbijās is peħz 5,5 gada, un beidsot ar 1879. g. ta naw wairš manita.

Holma kometu eeraudfija wispirms 1892. gadā, tad 1899. g. un pehdeji 1906. g. Tomehr pee katras schis atgreeschanās, kura notika if pehž 6,9 gada, winās mir-djums bija daudš wahjaks.

1819. gadā Maršekā Luijs Pons atrada kahdu jaunu kometu. Kad 8. martā 1858. g. astronomš Wineke eeraudfija tai weetā atkal kahdu, israhbijās, ka ta ir ta pate, kuru 1819. gadā usgahjis Pons. Šcho kometu nosauza Winekes wahrdā. 1863. g. un 1881. g. wiau welti is-mellejās, jo ta stahweja par daudš turu faulei. Tad ta atkal parahbijās periodiski, isnemot 1904. g. Pehž likuma schai kometai wajadseja atkal parahoitēes 1909. g., ja tif wina naw pahrmainijuse sawu gaitu, flihdot 1906. gada dezembri gar planetu Jupiteri.

Tutla kometu redseja pirmo reiš 1790. gadā. Pehž tam 1858., 1871., 1885. un 1899. gados; 1913. gadā ta buhs atkal redsama, jo atgree-sifeseš faules turumā.

Pee otrās grupas kometam peeskaitama:

Haleja kometā, kura if pa 76,3 g. reiš at-greeschas faules turumā, un wina bija pirmā, kuras atgreeschanās tika preekšlaitus noteikta. 1862. g. angļu astro-noms Halejs aprehkinaja wairaf kometu zetūs un nahja pee swariga fleh-dseena, ka trihs no wineem pilnigi lihdsi-najas, tā ka wareja buht runa tikai pa weenu un to paschu kometu. Halejs noteija kometas atgree-schanos 1758. g. beigās

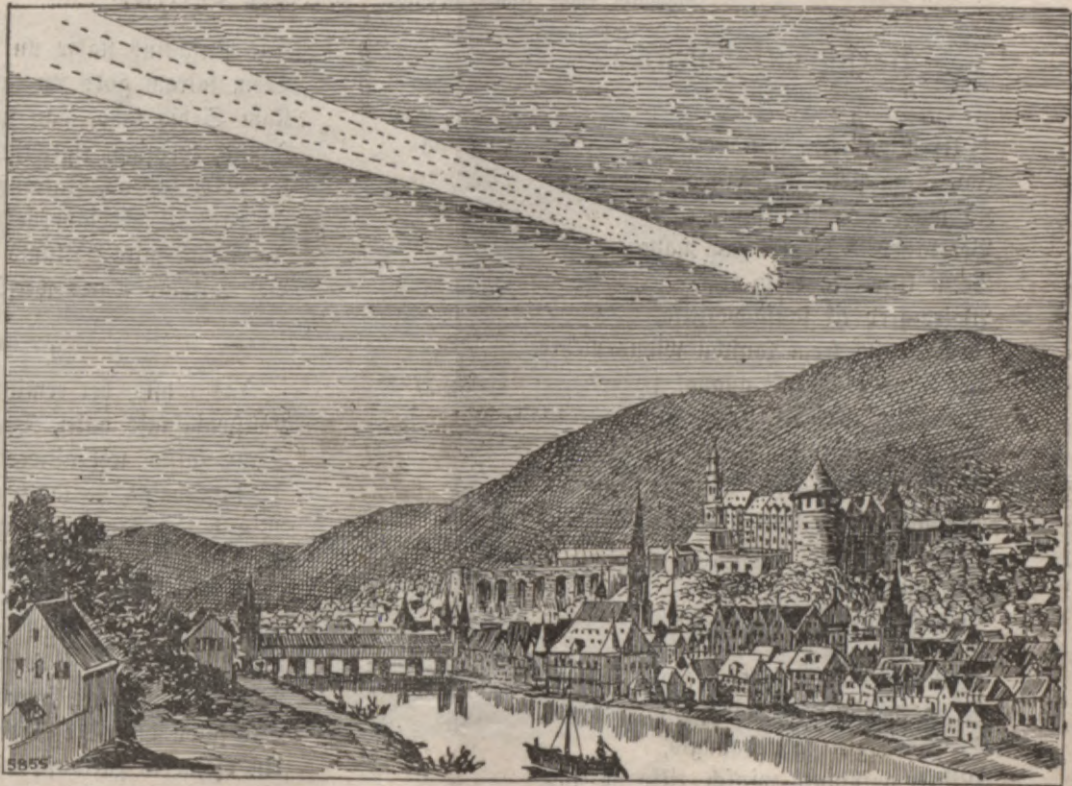
waj 1759. g. sahtumā, un wina paregojumam bija spih-doschi panahkumi: 1758. g. dezembri kahdam astronomijas zeenitajam, Dresdenes semkopim Palitscham isdewās pir-majam eeraudst gaidito kometu.

Treschās grupas kometas, kuru weenreisejais apgree-schanās laiks ap fauli ilgst wairaf tuhststoschu gadu, newar kluht til smalki aprehkinatas ka pirmās un otrās grupas kometas. Wiseewehrojama tā no schis grupas ir Donata kometā. Wina usgahja 2. juniajā 1858. g. Donats ar stipra tahstlata palihdfibu Lauwas swaigschnu puduri. Augusta mehnescha widū wina bija jau sarejsama ar ne-apbrunotu azi, pee kam, tai topot gaischakai, radās milšiga aste. No galwas sahla atdalitees kahrtainais eetehrps, un 5. oktobri kometā sašneedsa wisleeko miršsumu, pee kam aste sneedsās pahri par Leelā Lahfšcha swaigschnu puduri. Reskatotees us to, ka todols pamasam palika tumschaks,

aste auga arweenu leelaka un 10. oktobri sašneedsa 60 gradu garumu (80 milj. kilom.). Šcho kometu apskatija no Iščiles galwas pilsehtas obserwatorijas lihds 1859. g. 1. martam. Fon Astens un Hils aprehkinaja, ka winās atgreeschanās laiks lihdsinas 1800.—1900 gadeem. Leelajai Donata kometai staistuma sinā naw neweena lihdsjensona, isnemot 1811. gada kometu, kura apgreeschas ap fauli par 3010 gadeem reiš.

1882. gada februara kometā ir tāpat weena no eeweh-rojamakām un atgreeschas tikai pehž 273 gadeem. Wina toreiš negaidot parahbijās deenwidos un attihstijās wišā pilnibā. Pateizotees sawai ihpatnibai wina eenems weetu us wiseem laikeem astronomijas wehsture.

No jaunatā laika kometam, kuras ar neapbrunotu azi

Is Haleja astes swaigsnes wehstures: Haleja kometā wirš Heidelbergas 1618. g.

eeraugamas, peeminama Daniela kometā. Wina atrada 9. juniajā 1907. g. Prinžetaunā. Augusta mehnescha widū wina miršsuma sinā lihdsinajās 2. schkiras swaigsnei, pee kam astes platumš bij 2 gradi, bet garums sneedsās pahri par 10 gradeem. Astronomijas zeenitaji pehtija šcho kometu ilgu laiku, bet, tā ka wina atradās nelabwehligā weetā un pee tam wehl tikai ap rihta pušt, netika nelahdā galā. 1908. gadā ahrejee apstahkti gan labojās, bet kometā pa-masam saudeja sawu sposchumu. Leelas, ka wina flihde-juse ap fauli pa parabolisku zetu un tadeht ari nekad wairš neatgreesifeseš.

1907. g. V. kometā, kuru Melišs eeraudfija 13. okt. Madisonā, bija tikai ar operas glahfi staidri sarejsama. Wina bija weena no telestkopistajām. Lihds novembra widum ta peenehmās gaischumā, bet tad negaidot aptumša. Morenhusas kometu usgahja 1. septembri 1908. g. Zerles

obserwatorijā. Wina tika koti daudz pehrita, bet netapa wispahribai pasihstama, jo ar neapbrunotu azi luhfojotees neatstahja nekahdu eespaidu. Spezialisti tomehr bes pahtraukuma nodarbojās ar spektra ispehtifchanu un ir zerams, ka tahdejadi safneegstīm eewehrojamas siņas par debesu ķermenu sistko fastahwu.

Isbeidsot jau ar scheem peemehreem waram nojaust, ka ja ne wist, tad tomehr leelakā daka kometu zeki stipri

lihdsiņas weens otram. Tā tad winaš ari peeder pee weenas grupas, jo winau pamatweelam ir weenas un tās pašchas ihpaschibas. Tā peem. 1860. gada III. kometā pehz pamatweelu eekahrtas un saules attahlumā lihdsiņas 1863. g. I. un IV. kometai; 1881. g. IV. — 1898. g. X. Leekas, ka ari šche kahds leels ķermens sadalijees wairalos gabalos tāpat kā 1845. g. Biela kometā.

Pelekais barons.

Scholaitu eposis sešhās nodalās. Viktora Eglischa.

Karsch un mihlestiba.

1.

Uš Rigu wisa tauta dodas,
Jau Rigā ķrds tai, galwa, prahts,
Kā mahjās wehl tur neatrodas,
Bet latweets birgeri jau mahz
Teem likwideta dseja tifa,
Wairs seeb til fausā politika,
Kaut augstis teem fauschu widus mehrs,
Bet latweets dšitak, augstak twehrs.
Mehs tikai barbar tauta esam,
Bet geniji is tumsas nahf,
Rains, Poruts, Fallijs runat saht
Jau muhschibā, teem laurus nesam.
Naw daudz wehl radijuschi tee,
Bet wini nebuhs weenigee.

2.

Mums pašchu sehtā weens til skaugis,
Schis tumsons — nabags schurnalists,
Te pahraugis, te nedaugis,
Mihsts, apspkauts winsch, tilko ne sist,
Bet tomehr wehrgs schis nelabojas,
Wehl daschus gabus gaisu bojās
Un tad — to melu wesums smags
Naus dibenā, kaut weikls tam nags.
At, Rose-Lihgotnis un Upits,
Tad Jansons, Antons, Jantaws wehl
Un Teodors — ta ar' man schehl,
Kopsch pahrbaudits, ¹⁾ winsch launs kā Jupits.
Šche rindā wini faweras,
Kam wajadstigs, lai paweras.

3.

Mans warons wina nelasija,
Lee walda schkirās galejās,
Winsch aristokrats garā bija,
Un lika mest tos atejās.
Bet Eglits, Dambergs, welti smeeti,
Stahw kabinetā glihti feeti,

Kur Puschkins stahw un Vermontows,
Teem kairam gods un talents saws . . .
Kam Sehja tahds gan nepatiku:
Jauns, spehzigis, isglihtots un smalts,
Kā nelke luhpas, skateens walgs —
Ja pats til Sehjam neapniktu.
Jo Sehja mita daitums ihsts, —
Bet daitums semes wirsū nihsts.

4.

Tas nihsts, bet eemihlets wehl wairak,
Kā swaigsnajs nakti, Deewa waigs,
Sawz, faista, wik aishween muhs kairak,
Te tuwi-baigs, te tahli-saigs.
Winsch tas, kam wisu upurejam,
Kas ween to upuret wehl spehjam,
Suhd winā kaislibas un prahts,
Suhd wifs, kas semes wirsū mahz . . .
Bet tautas, kas pee semes feetas,
Wehl daitumu pee ķerras juhds —
Par sawu dšihwi dseedat luhds,
Un dsejneeks paklausa us weetas.
Tam dsejas spehts no dabas dots,
Winsch labs un winam klaufft gods.

5.

Bet dsejneeks nebij Ludwigs Sehja,
Kā daitums pats te tuws, te tahls,
Winsch dšihwē tikai dšihwot spehja,
Jo winam dšihwe ideals.
Winsch ihstais zilwekparaugs bija,
Un dšihwē wisu isbaudija,
Lihds kluwa gudris, daitis un fairs,
Kaut eedwefmes tam nebij wairs.
Kā ķehninsch Salamans, waj Gete
Winsch kluwa wifs weens sakams wahrds,
Un wina gaischo domu dahrds
Bij semes krehtlā bauda reta.
Luhf kamdeht teel winsch apdseedats, —
Bet ilgi tumšs bij winam prahts.

Seedona sapnis — Jana Rosentala.

6.

Tas eerihkojees plaschi bija
 Gepretim Romas weefnizai,
 Un ismekletā fantāzija,
 Kur mamons palihdseja tai,
 Par namu waldija jo daiki.
 Bet beedreem mums bij skati baiki,
 Kad minām beefos tepdefus,
 Waj atlozijām ferwjetus.
 Tam biblioteka bij leela
 No wifu tautu klasikeem,
 No politikeem, fiseem,
 Un neisfihla mahjās weela,
 Kad stundās nerahbijās tas,
 Waj turpmā wahjās letzijās.

7.

Winfch newehlejās buht wairs dihdams,
 So eenahzees bij agri tas,
 Un kuplus duhmus gaisā wihdams,
 Weens stuhrgalwigi mozijās.
 Bet mozitees tam neapnita,
 Kaut filosofet wairat tika —
 Waj tautas atswabinās Markss,
 Zeb winas muhscham tumsā wahrgs?
 Kā schakals dodamees pa Rigu,
 Wifs nemeers, ismifums un bads,
 Waj wifu isdarit weens pats
 Winfch nejutās par newarigu: —
 Kaut pats tas bija barons nihsts,
 Bet baronā wehl warons ihsts.

8.

Winfch pasihstams jau wifos faktos,
 Waj labat wehl kā salonos,
 Un debests, waj semē raktos,
 Lai tikai schauri nejustos.
 Un mihlestiba eewadija
 To teescham tur, kur Dante bija²⁾.
 Un mehs ar Sehju saprastos,
 Ja winfch ar Danti aprastos,
 Bet Sehja dsimis waldneeks bija,
 Tam puhfus wadit gribejās,
 Un warmahzibās, wiltibās
 Drihs ween lihds aufeem winfch jau flija.
 Bet sawās klufās istabās
 Tas firdi sawai atdewās.

9.

Winfch sen jau eemihlejees bija,
 Tiklihds ij Straupes eeradees,
 Tam Grofs faldus fapnus wija,
 Scheem fapneem pilns winfch peewilzees.
 Bet eemihlejees winfch waj wifās,
 Kam tikai nahkt pee wina mifās,
 So kaujas daudfas peeluhgtees,
 Un peeluhgtās drihs eeluhgtees . . .
 Bes pirmās mihlestibas winam

Sen noslehumps jau atwehrees,
 Pee labās tantes patwehrees,
 Wifs nodewees tās brihnumfinam,
 Kā mahtes kruhpei, smaka nost,
 Lihds dihga sobi tam, ko kost.

10.

Nu isweizibā kreetns jau buhdams,
 Kā apmakt, faldos fapnos fweest,
 Wifft tuwat, zeeschak, mirklus guhdams,
 Kaut bailēs tad, ka wifs jau dseest,
 Un greiffirdibas peklē maldit,
 Bet pascham tikai drofchak waldit, —
 Pamasam firdis sagtees tā,
 Un nesawtibā fwehtajā
 Tam uszihrtigi laiku kawet,
 Lihds prahts un dsinas kailumā
 Suhd gara baudas daikumā,
 Tad schaubas aforismeem rawet —
 To prata winfch kā zits neweens,
 Bet schmaugt to fahla dselsa steens.

11.

Winfch mihlestibas nepasina,
 Kas fagrahbj muhs kā debests wehsts
 Un wifus spehtus eerošina,
 Kad wifs, kas bijis, wifs teef dsehsts.
 Kad baigās zihnās dwehfle suhdas,
 Pa naktim karstās trihfās ruhdas,
 Gan isfamist un matus pluhz,
 Gan juht, kā kruhtis swani duhz.
 Sirds, galwa, doma abeem weena,
 Ko wehlēs ta, wifs darits tiks,
 Pat isfchirseees, ja tikai tiks,
 Lihds aust kā faule preeka deena,
 Kad diweem weenā jaisfuhst,
 Waj paschaj semei jafagruhst.

12.

Schās mihlestibas nepasihdams,
 Winfch feeweeti wehl nizinaja,
 Un mihlestibai pehdas dsihdams,
 Dehl weenas zitu neatstahja.
 Ar smaideem usklaufija mokas,
 Kad flahpa tās un laufa rokas,
 Kā dsihwā prahta fahtanam
 Wifs tikai neeki bija tam.
 Bet mafs teef zilweks apsinibā,
 Leels tikai leelai dabai lihds,
 Kad swihst fahk winā juhtu rihts
 Un daiks winfch mihlas nodewibā.
 Ak Deews, kā mana firds wehl trihz,
 Waj teescham beidseees winas rihts!

13.

Waj teescham eedwehsmē kā wehtra
 Wairs manas dwehflēs nesagrahbs?
 Klints neapfegs wairs jalā mehtra,

Prahts marmorkalnos gauš rahps?
 At straujā dabas romantika,
 Kas Dantem pirmam³⁾ eepatita,
 Un Schekspirs, Būschkins, Gete pats,
 No kuras ilgi waldsinats!
 Bet Getem juhsmu nepeetita,
 Kā ruhķis pili eewillās,
 Kur salda wiltus peewillās,
 Ka tikko pats few neapnita.
 Ta neapstauda Bethowens —
 Tartifs bij kluwis genijs fens.

14.

Tahds nebij Achillešs, ne Ešhils,
 Ne idealais Sofoklešs,
 Pee salda wiltus firšs tā nešis,
 Werd kristawots karšs, ne wehšs.
 Bet laikmets balto melu prasa,
 Jo latweets wehl til Geti lasa.
 Kaut greeku marmors krahsās flaišs,
 Beš krahsam Wahzija winsch laišs,⁴⁾
 Un tamdeht Baltija tik Sehja,
 Kam sweschs bij Febs tāpat tā Batschs,
 Kas wiltibās jau zeets un trats,
 Tos bada gados waldit spehja.
 Ka laika garam seedodams,
 Es pats jau gaischš, man peedodams.

15.

Bet tā wehl temu pafaudeschu,
 Man tatschu romans turpinams . . .
 At Deews, waj winu iswest spehšču,
 Jo bija winsch tik patihkams!
 Un kā ar nebuhs gan, jo w i n a
 Bij teescham salda debesš fina,
 Daitš tumščo dabas spehču trauks,
 Kas pumpurā wehl diwlahrt jauks.
 At, kas ween winai tuwal nahza
 To deewinat, waj tikai spreest,
 Waj tikai blakus klušu zeest,
 To dšihwā spehka dwehšma mahza.
 Tik Sehja buhtu winas wehrts,
 Ir tad, ja neteek stingri swehrts.

16.

Tās tehnam basars peedereja,
 Winsch tikko nebij miljonars,
 Un audset to kā nahzas spehja,
 Kaut pascham bija ruhķa garš.
 Ta mahjās tamdeht maš ween mita,
 Un skolas laiks lihds winai ūta,
 Jau Peterburgā eeradās,
 Kur institutā eestahjās
 Un mahjās tik pa swehtkeem brauja.
 Ne ikreis tomehr. Beedrenes —
 Gan kreeweetes, gan poleetes
 To beeschi fehrst pee fewis sauja.

Un braukt tai labpraht patikās,
 Jo tur ar kaudim fatikās . . .

17.

Man Kreewija ne wisai patihk,
 Barbuht til labās aprindās,
 Jo zihnitees tai sen wairs netihk,
 Darbs nopeetnis tā flogs preekšč tās.
 Bet atgadas daschš wihrs. Uš tahda
 Tad wiff waj ar pirksteem rahda.
 Tas noruhdinas kauns tā bads,
 Ne draugs wairs tam, ne seewa, rads —
 Tam prahtā waj pats Peters Birmais,
 Un seme, debesš — wiff tam kautš,
 Waj paschus deewus zihnā sauž.
 Un mostas waldit spehšs schis firmais
 Tik genials, tik ušwarošchš,
 Tihrs, ihšs un teescham aifraujošchš . . .

18.

No eesahkuma Rigō stuke
 Par lepnu, augstu islikās,
 Un kaut jau seeđeja tā pufe,
 No winas wairums atrahwās.
 Bet atrahwuschēes pafmaidija.
 Tik tahdus wina atraidija
 Waj wifus. Weena mozijās.
 Bet peelipa jau drihs pee tās.
 Tik atturiga — ne pehž dabas —
 Ta prata winus nizinat —
 (Ne strauji, familjari raht,
 Bet peeklahjigā kahrtā.) Labi,
 Tee pehščhni kauni palikt spehja
 Un winas meeru apdraudeja.

19.

Bet meera Martai wajadseja
 Pamasam Rigā aprastees,
 Ta nogaidija zeka wehja
 Istahlem — dšihwē saprastees.
 Jo ispatikt wis negribeja
 Un padotees tik reti spehja,
 Kauns nodoms tika atminets,
 Wahrds ne beš wajadšibas fehts.
 Ta sawu kluhdu neapflehpa,
 Par fewi pirmā sobojās,
 Beš kaweschanas labojās,
 Un nezeeta neweenā kwehpa.
 Tās nomods bija pastahwigs,
 Sols katris daitš un patstahwigs.

20.

Ta patihkama bij par leeku,
 Jo tikko plauka. Baltais fejs,
 Stats tumščhais slikti flehpa preeku,
 Ko nesa stahws tās widuwejs,
 Kad dežā ne par smagu, weeglu
 Ta eejauzās. Bet winas smeeklu

Par truhfchu smeellu nosautt war,
 Kas firdis neglahbjami fkar.
 Un fchahdai buhrei deewifchfigai
 Bij nolemts Sehju eemihlet,
 Bet Sehjam winas nemihlet,
 Un finat to waj wifai Nigai . . .
 Pa masam romans eefahjees,
 Warbuht ka turpmat ftraujak ees.

21.

Klapt seemas fefons, ftrauja Niga,
 Pilns weefeem wahzu teaters,
 Sehđ Marta poſa ſawwaligā,
 Tai garam paeet . . . muhfu pers.
 Tiklihdj ta Sehju eeraudfija —
 Tik pahrat dſihws un daitk tas bija,
 Ka winai elpa aifrahwās . . .
 Bet Sehja lawejās pee tās . . .
 Lai uſtraukumu apfleht ſpehtu
 Ta dſitak krehflā eerahwās
 Un wehdekliti eeflehpās.
 Bet waj lai notur winſch par lehtu
 Tās paſchappſtau? Winas ſtats
 Ta ſtatu uſmekleja pats.

22.

Tā wini eeplata weens otrā . . .
 Straujš ſibens zauri meefam ſkrej,
 Un garā apfiniga, modra
 Ta ſtatas — ſmaida winſch, waj ſmej?
 Tad nowehrfchas puſfaduſmota,
 Puſpreeziga, ka bij tik kota.
 Tumschš paredſejums firdi mahz,
 Kaut gairchš un laimigš winai prahtš . . .
 Kas ſen jau domās maldinaja
 Un kuram teefcham naht bij laikš,
 Jo wina wifa bij weens twalkš,
 Nu winas ſtatus waldfinaja
 Un likās tai tik brihws un daitk,
 Ka aptumſchojās, kluwa baikš.

23.

Kā ſenais brunineekš winſch likās,
 Jo apfiniba, wahrdu ſwars,
 Ar to ween runaja, waj tikās,
 Smaids ſihmigs, dſihwo ſtatu ſpars
 Bij nahwejoſchš, waj aplaimojoſchš,
 Un likās pat waj ſamaitajoſchš,
 Un tomehr ſawā ſpehtā ſwehtš,
 Kas paſchaj peklei zauri ſnehz.
 No winas moſchā ſtata raiſitš,
 Tas diwlahrt pahrdroſchš rahdijās,
 Tahds winai preekſchā ſtahdijās,
 Un ne par matu nebij taiſitš.
 Bet daudš kas winā tifa ſlehptš,
 Reiſ tomehr welns teek ahrā ſwehtš.

24.

„Winſch mans, winſch mans!“ ta weena dwehſa.
 Un eeraudamās ſpilwenā,
 Ar nopuhtu wehl ſwezi dſehſa:
 „Man muhſcham japaleek pee ta.“
 Kahds ſmaids bij winam, kahdi ſobi,
 Bij dſihwas azis, waigā dobi
 Ta manija, kahds kaiſligš ſchods,
 Bij peere balta, winai gods —
 Tik gods bij tahdam blatus ſtahwet,
 Kaut daitu winu ſauz, un prahtš
 Kaut winai nebija kaut kahds.
 Un zitus wina ſahf jau nahwet . . .
 Bet winſch? Pa eelam maldijās
 Un ari tiklo maldijās.

25.

Winſch finaja, ta naw iſ Nigas,
 Jo patwaligā, droſa bij;
 Tās Nigā paleek newarigas,
 Jo pſahpas walguš ſeen un wij.
 Ta ahrſemneeze, waj no krewweem,
 Par winu pateizigš winſch deeweem
 Ir Niga meitſchu pilna jau,
 Bet lauzineezem daudj ka naw.
 Bej jehgas palaidnes un ſwehtas
 Tās ſmagas ſawās eerachās,
 Wehl gara dſihwē wiſtas tās,
 Un truhft tam garſchas iſmekletas.
 Bet ſchita — wiſš weens prahtš un mehrš,
 Garš — deewanamš, un to winſch wehrš.

26.

Pahrs deenās wiſš jau winam ſinamš,
 Naw maſa Niga leela wehl,
 Un baſnizā ja pahrs kur minamš,
 Wehl kawaleereem bruhtes ſchehl.
 Par latweeſcheem tas teefchi ſakamš,
 Ja bagata, waj ſimts to ſakampš,
 Jo katram weikalš dibinamš,
 Un weikalam ir zekamš namš.
 Lubl kamdeht Sehja nezereja,
 No tehwa buht tai iſwehletš,
 Un mihtš, tik ihſa laika pehz
 Tai ballēs prahtus pakaweja:
 Aſš, ſobojoſchš un dſihws tā pantš,
 Bij uſmanigš un intrefantš.

27.

Bet Marta — Marta dſiki juta,
 Kahds bagatneekš tās azuraugš.
 Un ſmaidos nopuhtās kà Ruta —
 „Kur eeſt Tu, tur es, mans draugs!“
 Al, kas gan baudijs ſaldā wihna,
 Wairš ruhgta gribēs? Winas ſmihna
 Tehws neſaprata, noleegt tai,
 Tik leelas laimes ſwehtitai,

Kad winai Sehju eegribeja . . .
 Neeks winai saudets mantojums,
 Waj ta pee Sehjas wairs kad stums?
 Bet Sehja wifu paredseja,
 Bij tikai draugs, bet atturigs,
 Preeksch itdeenibas newarigs.

28.

Kur tehvus darbs un bods tik mahzis,
 Winsch nebija wairs ruhkis fens,
 Un tikko brihwi dshwot sahjis —
 Sozialists un deladents,
 Winsch familijas dshwē snaustu,
 Kaut laime tam pee Martas austu . . .
 Drihs ween tas nosuda, jo laiks,
 Pilns jauno ideju, bij swaigs.
 Pat polizija nesaklaufa
 Wairs ta, kaut bija isfolits
 Jau tuhstots, ja kam rokās kritt's;
 Tā nahja fazelschanās gausā: —
 Meers kad us zekeem eestahjās,
 Kas tad wairs firdis klauffjās.

29.

Tā nahja tshetras leelās deenas
 Un Grihfsinkalns, un Lehgerlauts,
 Kad waras nebij wairs ne weenas,
 Un rudens — pawafars bij jauks.
 Bet pirmā soli tauta klupa,
 Jo nepaguwa eewest Kruppa,
 Kā swaigsne lauru bedrē mests
 To waldsinaja manifests . . .
 No Stahmereenes lihds pat Rigai
 Kā sakis josa brunineeks,
 Tam patat kasaks, wehl daschs neeks,
 Un smejet tautai besbailigai,
 Teef Remershofā paraksts dots,
 Ka wahzeets slittaks wehl tā jods.

30.

Bet to jau sinajām. Par wolti
 Kriht droshfirdigais Achillefs,
 Tik paleef wina domu wolti,
 Kas wifas semes flogus nefs.
 Jo wehl par dshweem sajutamees
 Un wiseem preekschā aisteidsamees,
 Bet dshwē katris fols teel swehrts,
 Kaut dshwe nawa dsejas wehrts.
 Un wolti tumschās gildes eerā
 Pee meera sauza Odisejs.
 (Melns tam tā sturstenflaukim sejs,
 Kaut sen jau tauta wina meerā.)
 Bet Ludwigs Sehja wifur lihds
 Kā Diomedes⁵⁾ bij kaujā swihd's.

31.

„Mums spehta mas, winsch meerigs spreeda,
 Tik pate walsts few walu guhs,

Bet tā lai nemetam mehš seeda?
 Naw latweets funs, — tas wahzeets buhs.“
 Waj wifus spehtus istehrejis,
 Winsch bija darijis, to spehjis,
 Un sajutās ihstis goda wihrs,
 Rahds Heidens pirmā domē tihrs.
 Un listens labs pret winau bija:
 Wispirms tas smagi eewainots,
 (Bet gods schis tikai retam dots);
 Tad winau laikā pamanija,
 Winsch netika ne schnaugts, ne fahrts,
 Bet tikai mihtās mutes bahrts.

32.

Tad nahja reakzija melnā,
 Kad tika dedsinats un kauts,
 Kas ween bij kustejees. Waj welnā
 Bij Marlow's pahrwehrtees, un kauts
 Wifs tika tam. Kā pastardeenā
 Bij wisa seme waidā weenā.
 Schis gads lai muhscham paleef swehts,
 Jo tuhstoscheem tad noslattets,
 Kam firdi bij wehl mihlestita
 Uf pateefbu, brihwibu,
 Uf wifas tautas dshwibu
 Un nemirstigo wihrestibu . . .
 Pat dshwē dšiki eeaugām,
 Pahrs gados leeli peeaugām.

33.

Dauds Rigā likwidets tad tika,
 Kas litās smags, swehrts bija neeks.
 Kā schurkas schaubas neapnita
 Graust nattis . . . Swihda tomehr preeks.
 Kas ween tik labotees wehl spehja,
 Pee darba laislās rokas sehja.
 Laiks eestahjās tā stropā rofs,
 It usnehmumā plaschs un drofs.
 Bet wehtras putni nemeerigee
 Par juhru schauti aislaidās,
 No sewis paschi baidijās,
 Un zeeta winau peederigee.
 Tad wezais Sehja tika pehrts,
 Kur dehlam Rigā glahbinsch ehrts.

34.

Tam Martas pili, augschas stahwā
 Neeenam nesinams, kaut mas,
 Bet gaischs un bagats katts. Tam lahwa
 Tur wesekotees ahrsts. Un afs
 Par winau nomods bija Martā,
 (Pee gultas tikai dshwot war ta).
 Jo katris wina smails, waj skats
 Ir winai dabas likums pats.
 Bet Sehja sahās tumscha drama.
 Par wina dramu jaklus wehl,
 Tik teifschu — Martas man bij schehl,
 Tās loma nebij apstauschama.

Raut tihra ta kà engels fwehts,
Bet fwehtums semes wirsü lehts.

35.

Te mums par wihu neatmalsà,
Waj atmaksàs to kahdreij Deewš?
Par augsti zilweks sewi takse,
Un fwehtos beeschi trahpa neews.
Uš semes walda prahšs un bauda,
Bet jauneklè wehl daba snauda,
Un winas nodoms bija tihšs,
Bet Seĥja — goda wihršs, ne wihrš.
Un klusàs wihu laimes naktis,
Til sawadaš un straujas bij,
Tà laimè motas eekšà wij,
Ka manim jair te uš waktis . . .
Bet galwenais no wiša ta
Tiks sinams treschà nodakà.

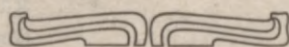
36.

Bet otro labat te jau beigšchu,
Ta weegli gabja, weeglias pants
Naw teescham smags. Un klah̄t wehl teikšchu —
Mans warons teescham nawa Brandš.
Pat Nains naw Brandš. So leišchi, flawi
Mehš miĥlestibu, baudu, nahwi
Daudš dškat, daitak apdseedam
Un tikai tamdehl patihškam.
Uš preekšchu tomehr, zil ween spehšchu,
No firšs es labošošs, un spehšs
Duhs manas Musas draugs, ne grehšs.

Kà redseet, jau pa masam dsehšchu
Iš dseefmam ehnas pušes . . . (Wai!
Nu beigàs smagas otrajai!)

* * *

Otra nodaka. 1) Kopjā pārbaudīts no Jallija „Seedona ņapni“ un no manis „Porukā“, peĥz kam uš laiku ņchis ruhpiġais stolas graĥmatu ņastahditajs un literariņskais spekulants bija speĥšs klujet, bet pateizotees demokratiņskajam laika garam un wišpahrejām prinziġu ņukam ir wehl reis iņpeldejis wirs ušdena. 2) Domata, protams, Dantes „Deewiškā komedijas“ pirmā daļa, kurā teņloti detwini elles riati ar daščadām mozibam. 3) Romantiņms tika plašchi pasiĥšlams un ušplauta tikai křiņtigo pašaulē, kaut gan elementi atrodami ari jau pee greekeem, ņewiškņi (sem Eleiņinas kulta un miņiņtā Pitagora eespaiba) attiškā tragediġā, wišwairak pee Ķiripida. Pirmiis romantiņma, kà iņweņta pašaules ušlata un kà jaunas maĥšlas formas, parauġš ir „Deewiškā komedija“, kur klaņiki kà ņataniņti eesleĥgti pirmā elles riati. Šeĥšpirs, Puščkins un wišpahri wairums křiņtigās pašaules ġeniġu ir ne wairš tihree klaņiki, bet ari jau romantiki, pat pa lee-lakai dala, iņnemot frantiņchu pņeidoklaņikus un Ķeti wina klaņikstajā periodā, kas ņeġoġa peĥz wina Sturm und Drang perioda, tas ir — dabiskņi romantiņskā. Wehlat ņchis ġenialais daščado attiņstibaš periodu pahrdņiņwotajš un daščado pašaules ušlata iņmantotajš, Ķete ir eġaĥjiš ari ņawas tautas folklorā, bet „West-öņlicher Divanā“ jau pilniġš miņtikis austrunneeku ġarā. Mans ušbrukumš attee-ġinams uš otro Ķetes darbibaš periodu, nowesto liĥš pņeidoklaņiġiņmam. 4) Wahzeeschi, kas nekad naw wareġušchi paleeņitees ar dņiņwu ašprahtibu un labo ġaršchu, kà to weenbalņigi atņimusi angli, frantiņchi un kreewi, 18. gadu ņimteni nodibinaja nepareišo teoriju, kà greeku ņkulptura, kà maĥšla, eedomajama tikai beš kraĥjam. Šchi teorija paņlahw wehl kà weens no wahziņtajeem kurioseem, jo peĥti-ġumi peerahdiġušchi pawiņam to preteġu. 5) Diomeds, ObiĶeja draugs, Ŷliadā tehlots, kà nepeekuhstošs, ne zaur to neeebaidams, noruhbits tareewis, ņewiškņi — peeĶtā dņeedajumā.

Gesta Berlings.

Selmas Lagerlöf romans.

(Turpinajums.)

Krusttehwš Kristofers noleežas semu pee ņawas laħdes, eerokas liħdš paščam dibenam drehbēs, iņġet ruhpiġi uš-ġlabatu, ņeltā ņchuhtu uniformu un apwełt to mugurā. Tad ušleek ġalwā ar pašwu iņpuščkōtu zepuri un atstahġ Ķtebi uš kraħšchna, balta ņirġa.

Tas ir zita leeta, nekā ņehdet aiņkraħšņē. Tagad redš ari wiņšč, kà ir peenahziš ņeedoniš.

Wiņšč ņazekas ņegloš un peespeesč ņirġam peesčhus. Zepureš puščkis un ņwehraħdas apščuwumi plihwo no weĥja. Semei liħdš ir atjaunoĶees ari zilweks; ġarais ņeemas meeġš ir notratits; weĶais ņelts wehl speĥj ņpiħdet: droščais kara wiħra ņeĶš sem trijstuhraimes iņsklataš wehl wairak nekā lepņš.

Kas par briħniņškņigu jahĶeenu! Wiņur, kur wiņšč pahrijahġ, atraifas ņtrauti un no ņemes pazekas anemones. Ķahġu putni kleeďš un ġawilē par atņwabinato ġuħstēni, wiša daba nem dalibu pee wina preekteem.

Wiņšč tuwojas til kraħšchnš kà ušwaretajš. Pašš ņeedoniš uš lidoĶošča maĥloniņšča jahġ wiņam pa preekšchu. Zil wiņšč weeġš un ġaiņeĶads, ņchis baltais ġars, kà wiņšč puħšč mešča ragu un zilajas ņegloš uš augschu un leġu kà wilniš! Un pa abām pušem, un wiņapkaħrt krusttehwam Kristoferam jahġ un walda ņawus ņirġuš weĶo kara beebru pasiĥštamais ņčhtabs: laime, pirkšġalinos uš ņaweem ņegleem, ņlawa, ņawā kraħšchnajā rumakā, un miĥlestiba, ņawā uġunigajā arabeeti.

Briħniņškņs jahĶeens! Burwigs jahĶeens! Straids no zeta malas ušfauz: „Kurp tu jahĶš, krusttehw Kristofer! krusttehw Kristofer, kurp tu jahĶš?“

„Uš Borgu prezibās! Uš Borgu prezibās!“ atbild krusttehwš Kristofers.

„Nejahġ uš Borgu! Nejahġ uš Borgu! Til briħwam wiħram naw ruhpiġu bahrgu!“ nofauz straiďš wiņam paĶal. Bet wiņšč beedinajuma wairš nedņird. No kalna

falnâ, no lejas lejâ winsch jahj, kamehr beidsot galâ. Winsch islez no fegleem un top eewesis pee grafeenes Martas.

Wiß eet labi. Grafeene Marta ir pret winu koti schelliga. Krusttehws Kristofers mana, ka tai nebuht nebuhtu nepatihkami walkat wina slaweno wahrdu un setot winam wina firmajâ pilt. Winsch fehsh un wilzina laimigo azumirfli, kura rahdis tai tehna wehstuli. Winsch elpo gaidas fewi ar faldu baudu.

Wina pfahpâ un kawè tam laiku ar tuhstoscheem anekdotu un stahstu. Winsch par wißu smejas, wißu apbrihno; un tà ka wina atrodas patlaban istabâ, kuras logeem grafeene Elizabete ir peestiprinajuse mamjeles Marijas aiskarus, tad grafeene eefahf stahstit ari scho gardinu listena stahstu.

„Redsat,“ wina pehdeji faka, „redsot, tif flitta es esmu un te nu karajas schee aiskari, lai man mani grehki nekad nepalittu neatgahdinati. Grehku ispirschana, kurai naw lihdsigas. Tju, schis reebigais radijums!“

Leelais kareiwis krusttehws Kristofers usluhko to ar sibschnojochâm azim.

„Ari es esmu nabags un wezs,“ winsch faka. „Ari es esmu noschdejis desmit gadus aiskrahne un ilgoees pehz sawas mihtatâs. Baj juhs juhsu zeeniba, warbuht smeiatees par to ari?“

„Ak nè, tas ir kaut kas pawisam zits,“ atbild grafeene.

„Deews man atnehma laimi un tehwiu un peespeeda mani ehst sweschneeku maifi,“ faka krusttehws Kristofers nopetnibas pilnâ balsi. „Es esmu eemahzijeas nabadsibu zeenit!“

„Ari juhs!“ issauzas grafeene un pazek rotas us augschu. „Zit tee zilweki tatschu tikumigi! Mans Deews, zit wiß ir palikuschi tikli!“

„Ja,“ winsch faka, „leekat wehrâ, grafeenes kundse, ka, ja man Deews nahkotnè manu waru un bagatibu atkal kahdreis atdod, tad es to grihu isleetot labaki, nekâ dalitees tajâ ar kahdu no leelâs pasaules damam, noschminketu, besfrds radijumu, kas nabadsibu isleeto few par usjautrinaschanos.“

„Tur jums pilnigi taisniba, krusttehws Kristofer.“

Un ar to krusttehws Kristofers istahpj no istabas un jahj atpatat us Etebi; bet labee gari wina wairs nepawada, strafds wairs neusrunâ, smaidoschâ seadona winsch wairs neredj.

Etebi winsch pahrnahf taisni tai brihdi, kad leeldeenu schahweeni sprahgt wakâ un teef dedfinata „leeldeenu ragana“. Leeldeenu ragana ir leela falmu lesse, ar wezu strandu seju, us turâm ar ogli uswilltas azis, nahfs un lubpas. Mugurâ tai noplifschas nabagu mahjas eemihneezes drehbes, ugungrehhta kefhs un flotas kahts pee fahneem un sahju rags ap kaklu — wißâ gatawibâ, laistees us Blâfulu. *)

Majors Fuchfs peelahde sawu plinti un schauj reifi

pehz reises gaisâ. Tad teef aiskurts schagaru fahrts un us ta usmesta un fahedfinata ragana. Ja, — kawaleeri dara, kas ween winu spehkos stahw, lai kauno garu waru isnihdetu.

Krusttehws Kristofers stahw un druhmu flatu noluhkojas wißâ, kas sche noteef. Peepeschi winsch israu jehnischkigo wehstuli no peedurkes atrota un eemet leesmâs. Tit Deewam finams, to winsch pee tam domâ. Warbuht winam parahdas, ka pati grafeene Marta teef us fahrta fahedfinata, warbuht ari — ka us semes naw wairs neka

Ainas kometas nakti.

kas to der, jo tatschu seeweete, kuru winsch tif ilgus gadus mihlejis, fastahweja weenigi no strandam un fahmeem.

Winsch dodas atkal kawaleeru namâ atpatat, aisdedsina uguni un noglabâ sawu uniformu. Tad eefehstas atkal aiskrahne un top ar latru deenu firmaks un sabursitats. Lehnam winsch tuwojas nahwei, ka wezee, lepnee putni, kas mirst guhstibâ.

Winsch naw guhstetnis, bet winsch wairs nepegreesch brihwibai nekahdas wehribas, lai to isleetotu. Pasauile stahw winam wakâ, kaujas laufs, slawa, dschwiba winu fauz un gaida, bet winam naw wairs spehta, isplehst sawus spahrnus us laischanos.

*) Blâfula = sweedru raganu kalns.

D s i h w e s t e l a s .

Smagas ir telas, kuras janooet schini pasaulē zihveka dšihwei.

Tufšnešs, purws un klints.

Rapeh; tit daudj nelaimēs drihtst turpinat sawu zeku tit ilgi, kamehr nomaldas tufšneši, jeb nogrimst purwā, jeb nogahščas no kalna? Kur paleek masās puku meitenēs, kur paleek masās pašaku prinzeseš, kuru pehdinās aug roses, kur paleek labās buhtnes, kurām nahkas apkaistit smago zeku ar puķem?

Gesta Berlings ir nonehmees apprezetees. Winsch titai meklē wehl bruhtes, kura buhtu peeteekoschi nabaga un peeteekoschi neeziga preeksch padsihta mahzitaja. Winu ir mihlejuschas skaisas un zehlas seeweetes, bet tām nebūš wairs nekad nahkt wina zekā un sazenstees peh; wina rolas. — Kur lai winsch meklē, ko lai winsch atrod?

Lai ku pa laikam uš Etebi mehds atnahkt kahda nabadsiga jauna meitscha, kura dšihwo kaut kur, tur, leelajos kalnu meschos un pahrdod slotas. Winas pušē, kur walda muhschiga nabadsiba un besgaligs posts, dšihwo daudj masleek prahtā jufuschu, un pate slotu meitene ari ir weena no schein daudjajeem.

Bet wina ir skaisa. Winas stipree, melnee mati karajas diwās bišēs, kuras ir tik refnas, ka tām tikko isnahkt telpas uš meitschas pakauscha, waigi tai ir smalti noapatoti, deguns taifns un ne wisai leels, azis silas . . . Wina peeder pee teem melancholiskajeem madonas skaisuma tipeem, kahdus wehl schodeen pee Lewu esera skaisajam meitam war atrast deesgan beeschi.

Ja, ta Gestam Berlingam bija ihstā. Waj puschprahtigā slotu pahrdeweja nebija laba seewa ahrprahtigajam mahzitajam? Kaut ka faderigata jau newareja nemas atrast. Winam atleek wairs tikai aibrault uš Karlstadti pastellet gredsenus un tad — Lewu esera kaudis wareja fagaudit few lihgs mus swehtkus. Wineem wehl reis jadabū par Gestu Berlingu labi pašmeetees, kad winsch faderinafees un taifis ar slotu pahrdeweju kahjas. Ja, teem wehl jadabū labi pašmeetees! Waj tad winsch jeb kad sawā laikā wehl ir ko jautratu isdarijis?

Smagas ir telas, pa kurām zihveki staigā — tufšnešchainas, purwainas un klinschu pilnas.

Kā lai neet istumtais pa istumtā zeku? Kā lai winsch neušmeklē, kur maldas niņums, behdas un nelaimēs? Kas par to, ka winsch kluhp, ka winsch aiseet bojā? Waj tad ir jel kur kahds, kas mehginatu winu atturet? Waj tad ir kahds, kas pašneegtu tam palihdfigu roku, kas padotu tam spirdsinoschu malku? Kur ir masās pašaku prinzeštes, kur ir wisas tās labās buhtnes, kurām nahktoš kaistit uš smagajeem zekeem roses?

Nē, nē, jaunā, maigā Bergas grafeene negrib Gestas Berlinga wina nodomos trauzet. Winai jadomā par sawu labo slawu, par sawa wihra dūsmam un wihra mahtes naidu; nē, wina nedaris nēka, lai to atturet.

Wina grib tikai pa garo deewkalposchanas laiku Swartfjejas basnijā noleekt galwu, salikt rolas un luhgt par winu Deewu. Besmeega naktis wina war par winu

raudat un ruhpetees, bet ko winam zekā kaistit, puku, ko wina luhpas weldset, uhdens, ko atturet to no besdibena, klusa rolas speedeena preeksch wina, — winai nar, winai nar.

Gestam nenahkt ne prahtā apgehrbt sawu isredseto sihda, fadahwinot tai juwekus un sihles. Winsch kauj tai eet, kā gahjuse, ar slotu nastu no sehtas uš sehtu; bet kad winsch buhs šapulzinajis wisus aplahrtnes dischiltigos wihrus un seewas Etebi uš leelu meelastu, tad winsch grib teem pašnot sawu faderinaschanos. Tad winsch pašalts to iskehka, kā stahw, kahda ta azumirkli ir, atgreesušes no sawas wasašchanās, ar zeka dubleem uš apgehrba, warbuht nostrandajuschos, warbuht nesukatu galwu, apjutuschām azim, nesafarigu wahrdu pluhšmu luhpās . . . Un tad Gestā prafis saweem weeseem, waj winsch nar atradis few peederigu lihgaru, waj trakais mahzitajs newar buht lepnis uš tik skaisu faderetu, uš maigo madonas sejmu, uš silajām, šapnainajām azim? Wina wehleschanās tikai ir, lai neweens preekschlaiķus nedabū nēka sinat; bet tas winam neisdewās un, starp ziteem, to dabuja sinat ari jaunā grafeene Dohna.

Bet waj wina ko wareja darit, lai to atturet? — faderinaschanās deena bija kahrt, krehsla nolaidufes. Grafeene stahweja silajā kabinetā un luhkojās uš seemeleem. Winai gandrihs leekas, ka ta war no schejeenes redset Etebi, lai gan winas azis asaro un ahra pluhst migla. Winai leekas, ka ta tik skaidri reds Etebi trihs stahwu namu, kura logu rindas staro leesmodamas, wina stahdas few gara azu preekschā, kā schampaneetis teel leels glahšēs, kā atstān tosti un Gestā Berlings pašno sawu faderinaschanos ar slotu pahrdeweju.

Bet ja nu wina buhtu tagad tuwumā un gluschi klusu usliktu sawu roku winam uš elkona, jeb dahwinatu tam kaut tikai weenu laipnu skateenu? — Waj winsch wehl neatgreesoš no nolahdetā istumto zekā? Ja weens wahrds no winas mutes wareja winu peespeest uš tik ismifuschu foli, waj tad winas wahrds nebuhtu spehjis to no schi zekā ari atturet?

Winu pahrnehma schaufmas par leelo netaisnibu, kahdu Gestā taifjās isdarit pret nabaga, nelaimigo meiteni, kura tagad tiks eewikinata Gestu mihlet, warbuht tikai uš weenu deenu, warbuht wehl masak. Warbuht ari — bet te winas schaufmas tika wehl leelakas, eedomajotees grehfu, kahdu winsch nodaritu pats pret sewi, ja winsch peekaldinatu scho meiteni pateesi kā smagu waschu sewim pee kahjas, lai uš muhschu atnemtu sawam garam spehšus, zenstees uš augschu.

Un pehdeji, wisu peeteekoschi apswerot, wina atrada, ka wisa waina gulās tikai uš winas. Tikai wina ar sawu padsihschanu bij to usgruhduse uš schis pašubinaschanās telas. Ak, wina, kas bij nahkufe swehtit un mihstinat, kalab wina bij eepinuse tikai wehl weenu dseloni wairat grehziņeeka ehrlschkainajā kroni.

Ja, tagad wina šina, ko wina daris. Wina tiks eejuhgt tamanās melnos sirgos, pahrbrauks pahr Lewu eseru, dofees taifni pee Gestas Berlinga un pateiks tam, ka wina nar

ta nekad nizinajufe, ka wina toreis naw sinajufe pati ko faka, kad aisdinufe to is sawas mahjas. Bet ne, to tatschu wina nespēja. Winai buhtu par dauds leels kauns, wina newaretu isrunat neweena wahrđina . . . Wina tatschu bij prezeta seewa un tadeht tai wajadseja kuhť ahrťahrtigi usmanigai. Ja wina to isdaritu, zif tad waretu isjeltees breesmigi dauds tenku! Bet ja wina to nedarija — kas tad lai noteef ar Westu? Winai bij jadodas zekā!

Un tad winai eenahť prahtā, ka pahr ledu braukt wairs naw eespehjams — ap scho gada laiku ledu sirga wairs newar nest, jo ir eesahjis jau kust un no krassteem gahle ir atpeldejufe nost. Nedroschs un faspregahjis tagad wifs esers, tā ka reebigi us to pasťatitees. Weetām uhdens stas pa zaurumeem ledum wirsū, weetām war redset tajā leelus melnus laukumus, weetām winsch wehl schilbinoschi balts un spodris. Leelakā daka no esera tomehr ir wifa peleka un netihra no kuhťstoschā sneega un zeki tek pahr winau kā melnas, lihťumainas strihpas.

Kā tikai winai wareja jel mas eenahť prahtā, ka jaeet us Etebi? Wezā grafeene Marta, winaš wihra mahte, to tai nekad neatkautu. Wisu wakaru tai ir jasehd leelajā dshwojamā istabā winai pee sahneem un jaskausas winaš firmajos galma stahstos, kuri, kā wisu wezu zilweku, ir ari winaš preeks un laime.

Tomehr beidsot nakts ir klahť, wihrs ir isjelojis un wina ir brihwa. Braukt wina nedriht, kalpus modinat wina neudroschinas; bet bailes dsen laukā no mahjas un wina zitadi nespēja.

Smagi ir zeki, kuras staigā zilweki wirs semes — tulfneks, purws un klints.

Bet ar ko lai es salihđsinu scho dabisko zeku pahr esera kuhťstoscho ledu? Waj tikai schis naw tas pats zeksch, kuresch jastaigā masajām puķu meitenem, tahds nedroschs, lihgojoschs, glums — to kauschu zeksch, kuri grib atkal greest wisu par labu, un weeglu foku, ahtru skateenu un droschu, mihlestibas pilnu dwehjeku zeksch?

Bija pahri pusnaktij, kad grafeene Elisabete safneedsa Etebi krasťu. Wina bij pa ledu nahđdama gan kritefe, gan lehfufe pahr plātām plaisam, gan weegli tezejufe pahr weetam, kur uhdens gahja zekam pa wirsu; bij gahjufe gan schuhťdama, gan rahpus. Tas bija bijis grubts zeksch un wina bij raudajufe, kamehr to pahrwareja. Tagad ta bij wifa samirkufe un nogurufe un winaš domas ledus tumsā un weentulibā bij palikuschas tikpat smagas kā winaš apgehrbs. Tepat, jau tuwu pee Etebi, tai bij nahzees brist pa pehdu dsitu uhdeni, eekams tika us krasťa. Un kad isnahza malā, tad nebij atlizees spehta un gribas wairaf, kā tikai wehl apsehstees us atmena un aif noguruma un bespehjibas raudat.

Smagus zekus staigā zilweka dshwe un masajām puķu meitenem beeschi nahťas sakimt pee sawa kurwischa semē taisni tai brihdi, kad tās safneeguschas to, kura zeku tās gribeja nokaisť ar sawām puķem.

Schi jaunā, zehlā dama tomehr wareja tift usluhtota kā gluschi zeenijama masa warone. Schahds zekus wina sawā saulainajā tehwiā nebij staigajufe. Tadeht naw ari nekahds brihnums, ka schai nemihligajā, pretigajā esera krasťa sehđot, slapja, nogurufe un nelaimiga, wina eedomā par sawas deenwidus dsimtenes puķu apwihtajeem zekem.

Al winai wairs naw no swara, waj deenwidi, waj seemeki. Wina atrodas mihlestibas straumē. Wina neraud aif dsimtenes ilgām: wina, masā puķu meitene, raud tikai, ka ir til nogurufe un nespēja wairs aifsnegt ta, kura zeku ta grib nokaisť seedeem; wina raud aif pahrleezibas, ka ir nonahťufe schury jau pahraf wehlu, lai wehl ko panahťtu.

Te pa krosťu winai tuwojas tezinus wairaf zilweki. Tee aifsteidsas winai garam tās nepamanijuschi, bet wina dsird, ka tee farunajas: „Ja dambis gahschas, tad smehde ir pagalam!“ faka weens.

„Un dsirnawas un darbnijas un wifas zitas ehkas ari,“ peebilst kahds otrs. Te wina sanem jaunu duhschu, pazekas un seko teem us dambi. (Turpmat wehl.)

Seedona uguns.

Aspajjas.

Jau rosčaini atspihđ apwahrsnis:

Laukā, us klajuma

Salstoschais seedonis

Sew spirgtu guntianu eekuhris.

Wehjsch tahku par laukeem to isnesā,

Grusch duhmu mutulischus

Kā baltus mahťonischus.

Kur nokriht semē dsirksteles,

Seed filas un seltainas pukites.

Un lido wisaplahť plehnes,

Kas weeglas un smalzinas isdeguschas

Un par balteem taurineem palikuschas.

Pee uguns stahw bahla meitina,

Ar sahpiģeem smaideem kā dilstoschs mehnes —

Al, bahlā meitina, Seema,

Grib aufstās rokas wehl sakldit,

Riht, parihť, aifparihť

Tai jaeet projam no semes zeema.

Jau sahľite kluff sem kahjam tai set

Un weegli winau projam zek.

Un kuhťstoschas ledus krellites

Tai raisa no takla un rokā tura,

Un sawojot met eeksch ugunstura.

Met lehni pa weenai

Deenu pa deenai —

Un augsti usschaujas dsirksteles,

Jau pehdejā krellite rokā tai mirds,

No wisam ta saltakā

Un ari wisbaltakā — —

Al, redsu, jau redsu — ta mana firds.

Dalchadi raksti.

Grosamee! Atteezotees us Weilburgas katastrofu, kur tika sapostits Zepelins II., frantschu eezenitā militarawise „La France Militaire“ laiduse klajā kahdu apzerejumu par daschado grosamo gaisa kugu sistemam, kahdas teef leetotas pee daschu semju armijam, it sewischki wahzu un frantschu. Ta aisrahda us schurnala „Internationale Revue über die gesammten Armeen und Flotten“ aisrahbijumu, ka wehl ilgi grosamais balons weens nespehs karā ispildit isluhka deenestu un padarit jahtneezibas darbibu par leeku. Peebildisim wehl, ka ari aeroplani nespehji ispidit scho usdewumu, neraugotees us to, ka tee pahrlaiduschees jau pahr kanalu, un neraugot us Polana (Paulhan) ilgo sposcho brauzeenu no Londonas us Mantchesteru. Ne-eewehrojot apbrihnojamo us preekschu eeschanu schini laukā, wijs atronas wehl tapschanā, wijs wehl eestatams par fahkumu, kaut gan dauds apsoloschu. Wehl nemas naw paredsams, kahdas sistemas beidsot uswarēs un notiks wehl daudsi tamlihdīgi nelaimēs gadijumi, kā ar „Republique“ un „Zepelinu II.“, daudjas katastrofas ar brihwaloneem un aeroplaneem, eekams warefim runat par gaisa pahrwaldischanu tai wahrda pilnā nosihmē, kā tagad juhras. Wispahm mums newajaga domat, ka gaisa kugneezibu tad warēs peefopt bes upuru, tāpat kā juhras kugneeziba wehl schimbrihscham prasa deesgan dauds zilweku upuru. So tahlat tiksīm, jo wairak usdroshinasimees; jo droshaks pehdeji buhs atsewischkais gaisa kugis, jo wairak buhsīm mahzijschees sinatni ar laiku papildinat un to isleetot, tahdā pat famehrā, pats par sewi saprotams, isaugs ari jaunās breefmas tai sinā, ka gaisā satiksme buhs deesgan beescha. Saudejumus mehš gan waram apraudat, bet par wisām leetam mums no teem wajag ari mahzitees. Bes usdroshinaschanās nekad nebuhs us preekschu eeschanas.

Katastrofas zekas tiklab no nepilnigeem darba rihleem, kā ari no paschu zilweku spehjas un usmanibas truhkuma. „La France Militaire“ attehlojums par „Zepelina II.“ nelaimēs gadijumu, kā rahdas, tiklab weenā kā otrā sinā aisker ihsto.

Wisī trihs grosamee pee isdewiga laika isbrauza no Kelnēs us Hamburgu, pee lam pretwehja deht tee sawu eepreeksch nodomato isbraukumu bija atlikuschī par 24 stundam. Us zeka tikai „M. II.“ (pusstingrais balons) zeeta masleet no apstahdejumeem. Pehz parades Hamburgā wehjschs atpakal braulschanai nebija isdewigs; tikai weenigi „P.“, neraugot us to, usdroshinajas dotees zekā un nonahza laimigi Kelnē. „M. II.“ tita istulschots un suhtits pa dselszjeku atpakal. Warbuht, ka schurnalam „La France Militaire“ taisniba, ja tas schaubas par awischu sinam, ka tas notizis labprahstigi ismehginaschanas deht. So eepreeksch par to nekās nebija sinams, un ja nemam wehrā maso apstahdejumu pee aisbraulschanas un slitto laiku, tad atronamees slehdseenam tuwu, ka balona istulschoschana bijuse weenigi usmanibas akts. Kā tahds tas nodereja par peerahdijamu tam, ka leetprateji, kuri

sawu maschinu spehju pasina wislabak, pee tik neistewiga laika nebija us wina droshki.

„Zepelinu II.“ newareja istulschot, kas wijs ir stingrās sistemas ihpatniba un truhkums. Scho balonu pildischana un tulschoschana eespehjama tikai aissfargatā ailā, tahdā gaisa kugu ostā. Un pee milsiģā mehra, kahds stingrajam tipam nepeezeeschami wajadsiģs, ir loti gruhti un isnahf dahrgi, zelt leelo skaitu schukhnu, kuri ween pee katra laika dod eespehju us droshu pajumti.

Katrā sinā schee stingree baloni peerahdijuschī leelu pretestibu pret nejauku laiku, kamehr ween tee atronas gaisā un brauz. Turpretim usturetees us klaja lauka teem gan dauds bihsstamati, nekā nestingreem un pusstingreem gaisa kugeem, kuri nelaimēs brihdi zaur tschaulas pahrsplehschanu ahtri istulschojami.

Turpretim teem atkal zaur leelo skaitu balonu, kuri weenēs no otra neatkarigi eeschpus stingrajām ribam, ir ta spehja noturetees ilgal gaisos un beidsot tomehr atrast droshu pajumti.

Gewehrojot schis stingrās sistemas ihpashibas, warbuht wadonim buhs truhzis drufzin duhschas, kad tas apnehmās nolaištees lejā pee Weilburgas un nebrauza wis tahlat us Kelni. War jau ari buht, ka tas jutās atbildiģs par teem augsteem preekschneekem, kurus tas weda lihdi sawā gondelē. Katrā sinā, ja mellesim pehz zilweku kshdam, buhtu jajautā, waj nolaischanās lejā bes plana bija nepeezeeschami wajadsiģa, waj ari wismas gudra? Waj galu galā brauzeena turpinaschana, kas no redses islikās tahda pahrdroschiba, nebuhtu bijuse tomehr tas prahtigakais un gudrakais darbs. Tatschu tas wijs tik gruhti isschkrams, ka man leekās apsihmejums „kshda“ te buhtu par stipru, pat ari tad, ja palischana gaisos buhtu israhdijufes par to noderigako. Schini laukā, kā jau sazits, norahdu wehl us sawa raksta fahkumu, jakrahi wehl peedsihwojumi.

Schaubigata gan bija ta pahrskatischanās, kas tita peelaišta pee balona nostiprinaschanas un noenturoschanas. Kā rahdas, tad te peedsihwojumi, kurus grafs Zepelins schini laukā fakrahjis, no wadoscheem ofizeereem neisprotamā kahrtā naw zeeniti. Ka tad kshdu wehlat grib nosflehpt un wainu labak uskraut stingrai sistemai, tas pee tās birokratijas dihwainibas, kahda walda karaspehtā un adminstrazijā gan it labi saprotams. Naw tatschu wispahm nekahdu schaubu, ka noteizoschās weetās kara walde nesktatas us jau atwakinato ofizeeri, kuresch tomehr sew atlahwees isgudrot ko militarā sinā noderigu.

Sapostitā balona dahrgā zena ir tāpat apstahlis, kuri war ismantot pret stingro sistemu. Tā sche wehl wijs tapschanā un paces gadi, kamehr pehdeji no neslaitameem peedsihwojumeem tiks islobits pats tas labakais. Katrā sinā ari schoreis no wisa ta peerahdas tas, ka lihdi schim gaisa kugneeziba noderiga gan sporta un kara noluhleem, un ari tikai loti aprobeschotā mehrrā, bet wehl esam toti tahlu no tam, kur ta atwehys zilweku satiksme jaunus zetūs.

Apfkats.

Walsis domes darbiba.

30. aprīļa sēdē preefšchēdetajš G u t ſ c h l o w s nolāšja angļu wehstneeta Nitolsona wehstuli uš domes preefšchēdetaja wahrda, kurā isteikta pateiziba par lihds-juhtibu ķehniņa Eduarda VII. nahwes gadījumā.

Pehz tam turpināja debates par normalo atpuhtas laiku preefšch tirgotāju kalpotajeem.

G a r k a w e n k o eeteiz isstrahdat wispahrejus noteikumus par tirdsneezibu swehtdeenās; ja katrai pilsehtai ļauschot eewest sawu ķahrtibu, tad ta isnahļschot foti raiba.

Pehz Andreitschuka domam barons T i e s e n h a u s e n s aistrahda, ka sozialdemokrati arween fatot: „wisu, waj neko.“ Tas nedrihtst domi kawet pee darba: tadeht japahreet uš projekta lafšchanu pa panteem.

Balsojot peekriht pahrejai uš projekta lafšchanu pa panteem.

Pee pirmā panta, kur ir runa par 12 stundu ilgu darba deenu, S t e p a n o w s (lad.), P e t r o w s III. (darba gr.) un P r e e d k a l n s (soz.) aistahw sawus pahrlabojumus par 8 stundu ilgu darba deenu.

T i m o ſ c h k i n s: pašči komiji nebuhs meerā ar 8 stundu ilgu darba deenu, jo masat pelnis.

S e g o r o w s: domes wairakums gan baidas no 8 stundu darba deenas tadeht, ka komijeem paliktu daudz laika preefšch kulturās wajadšibam.

S u ſ c h l o w s luhds neaprobeshot tirdsneezibu uš eelam un laukumem.

Balsojot peenem pirmo pantu komiſijas redalziņā lihds ar K o w a k e n k o I. peefihmi, ka pahtrautumā laiks eeskaitams 12 darba stundās.

Pehz pahtrautumā S t e p a n o w s, P e t r o w s III., P o t e t a j e w s, K u ſ ſ n e z o w s, K o w a k e n k o I. un P r e e d k a l n s luhds atraidit 2. pantu, kurā teiktš, ka darba laiku war pagarinat pa 2 stundam 40 deenās gadā, un 3., kurā teiktš, ka kalpotajus ar winu peekriſchanu un par fewiſchku maksu war nodarbinat neatleekamos gabijumos 2 stundas ilgā. Komijās domas aistahw S u ſ c h l o w s, B e r e ſ o w ſ k i s II., barons T i e s e n h a u s e n s, K r ü d e n e r s un S t r u w e.

G r a f s B o b r i n ſ k i s I. eeteiz peenemt wairaku kalpotāju mainu.

A n d r e i t ſ c h u k s: 2 stundas ilgā 40 deenās pa gadu peelaiſchamas ari tikai ar kalpotāju peekriſchanu un par fewiſchku maksu.

Balsojot dome peenem 2. pantu ar Andreitschuka un 3. pantu ar Tiesenhausena pahrlabojumu, ka tikai nejauschu darbu gadījumā war peelikt 2 stundas ilgā.

Garas debates izķešas pee 4. panta, kurā teiktš, ka tirdsneeziba restoracijās un ehdamleetu weikalos war nolikt 15 stundas pa deenu. S t e p a n o w s prasa eewest diwus kalpotāju fastahwus, weenu pehz otra. L u b i m ſ k i s: war tirgotees ari 16, un pat wiſas 24 stundas zauri, wajag tikai eewest diw- waj trihsķahrteju kalpotāju mainu.

G u ſ k i n s un P o t e t a j e w s pretojas darba laika

pagarināſchanai, g r a f s U w a r o w s peekriht darba grupai. Runā wehl P a r t ſ c h e w ſ k i s, K o w a k e n k o I., P r e e d k a l n s, K u ſ ſ n e z o w s un wehl daſchi ziti, bet galu galā pantu peenem ſchahdā weidā: „Ilgā par 12, bet ne ilgā par 15 stundam peelaiſchama tikai kalpotajus mainot waj par fewiſchki nolihgtu maksu tirdsneeziba ar ehdamam leetam, drukas darbeem, pukem un dšihweem augeem, tabaku un smehķejameem preefšchmeteem, apķahrt neſajot waj wadajot, un ar ehdeeneem un dšehreeneem deht eebaudišchanas uš weetas. 15 stundas war buht atwehtas pirtis, ekpaſchu, ſirgu isnomataju un apbedišchanas peederumu weikali, iſtahdes un baſari ar labdarigu noluhku, un buſetes un ziti weikali iſtahdes. 2. un 3. panta noteikumi par darba laika pagarināſchanu naw atteezinami uš ſcheem weikaleem.

1. majā sozialdemokrats P o k r o w ſ k i s aistrahda, ziļ ſihmigi tas eſot, ka 1. majā, „proletareeſchu swehtkos“, domei eekritis apſpreest projektu par weenas proletareeſchu dafas — tirdsneezibas kalpotāju — n o r m a l o a t p u h t a s l a i k u. Tomehr proletareeſcheem no treſchās domes nekās neefot ko gaidit. To pašču apstiprina P r e e d k a l n s. — Dome nolemj tirdsneezibas kalpotajeem ſchahdu atpuhtas laiku: wiſmas puſstundu, ja darba deena naw gara par 8 stundam, 1 stundu, ja darba deena lihds 10 stundam gara, un 2 stundas, ja pahri par 10 stundam gara.

P u r i ſ c h k e w i t ſ c h s eefneeds no 84 domneekem paraſtitu paſiņojumu, ka domes preefšchēdetajam, kurſch eſot ſanehmis protestus Somijas jautajumā no Rukeſtlas (Anglijā) tirdsneezibas palatas un Belgijas parlamenta lozēķeem, wajagot ſchos protestus ſuhit atpaķat un aistrahdit winu peefuhitajeem, ka ſchahdi protesti ir nepeederigi un neſafneeds mehri. — Tā ka paſiņojums ir ahrpus rindas, tad ſchini jautajumā neweenam wahrdu nedod.

Ar 104 pret 78 balsim atraida ſteidsamibu un nodod komiſijai nazionalistu, galejo labo un labo oktobriſtu peepraſijumu tautas apgaismoſchanas ministrim par „neķahrtibam augſtkolās“. — G e g e t ſ c h k o r i j s peepraſijumu eefneedsjeus noſauz par tumſoneem, kuri ar ſawām ſeekalam gribot aptaſchit wiſu, kas Kreewijā tihs un godigs.

Pehz ſehdes G u t ſ c h l o w s nolāſa a n g ſ u a p a ſ ſ c h n a m a a t b i l d i uš domes telegramu. Labeē pa to laiku ſteidsas no ſahles ahrā.

3. majā, turpinot apſpreest likumprojektu par n o r m a l o a t p u h t a s l a i k u tirdsneezibas eestahſchu kalpotajeem, tirdsneezibas ministra beedrs M ü l l e r s ſtarp zitu ſala: Pilnigs swehtdeenās meers wiſās weetas ir pareiſs un ſtaists teorijā, bet Kreewijas praktiſkā dšihwe winſch wiſur naw leetojams. Ahrsemēs pilnigas swehtdeenās atpuhtas naw nekur, isnemot Angliju; bet te winſch eewestis newis zaur likumu, bet zaur tautas paraſcham. Likumdoſchanas eestahdem jaewehro weenadi tirdsneezibas

un tirdsneezibas kalpotaju intereseš. Swehtdeenās atpuhta tā wišpahrejš likums jaišplata pahr wišu Kreewiju, bet ņabeedriškajām pašchwaldibas eestahdem jadod teešba atwehlet, ņakarā ar weetejeem apstahkeem, tirgošchanoš swehtdeenās ne ilgā, tā uš 5 stundam. Žitadi kristito tirgošchanās atradišees ņaunakoš apstahkšoš, nekā žittizibu tirgonu tirdsneeziba, jo swehtdeena ir labatā deena preekšch tirgošchanās. Waldiba iņņakās pilnigi noteikti pret ņatru pahrlabojumu pee ņcha panta. — *A k e f e j e w s* ņino, ņa nazionalisti balsošchot pret *Partschewņka* pahrlabojumu par swehtku deenu swehtišchanu *Polijas* *Zarišē* pehž gregorianu ņtīla, jo pareiņizibai ešot waldošchā noņtšme wišā wālštī.

Peenem ar leelu wairumu pilnigi swehtdeenās atpuhtu wišās swehtdeenās, augstākās baņnizās swehtku, diwās pir-majās ņeemasņwehtku un leeldeenās deenās, jaungada un ņemneeku brihwlaišchanās deenās. Ar wišu balņu wairumu pret ņozialdemokratu un darba grupās balņim, no ņwinamo swehtku deenu ņkaita iņņlehdš 1. maju. Ar 194 pret 101 balņi atmet ņabetu preekšchlikumu, dot muņulmaneem un ņchihdeem teešbas, iņwehletees preekšch weikala ņlehğšchanās peektdeenu, waj ņeštdeenu swehtdeenās weetā. Atmet ari *Partschewņka* pahrlabojumu un pašchwaldibas teešbas, pee-laiņt zaur obligatoriškeem noteikumeem iņnehmumus no swehtdeenās atpuhtas normam. — *S i r t l a n o w s* ņaka, ņa wālštš domeš leelais wairums, atmešdams muņulmanu ņrakžijas pahrlabojumu par muņulmanu kalpotaju peektdeenas ņwineschanu swehtdeenās weetā un par muņulmanu swehtku ņwineschanu kristito swehtku weetā, ešot aiņtehris muņulmanu tautiņlās un religiošās intereseš. Muņulmanu ņrakžija ņcha patwaribas akta dehl pret winās tizibu atstahjot ņehņchu ņahli.

G r a f s W o b r i n ņ k i s 5. maja ņehdē naht pirmais ar ahrņahrteju parweštijumu: „Eš wakar pa paņtu dabuju rakņtu: „Memoriums kreewu wālštš domei no angtu parla-menta ireeņchu ložeekteem,“ kuru parafņtījuņchi leelš pulkš perņonu un kura wālštš domei un tās preekšchņehdetajam doti norahdižumi par wehlejumos iņteikšchanu *Somijas* jautajumā. Wišs iņteiktš toti laiņnā weidā. Autori ņaka, ņa wini newehlotees eejauktees ņweņchās ņemes eekņehjās dariņchanās; wini azim redšot negrib aiņkert muņņu pat-mihlibu waj ņahdu apwainot. Bet tas, ņa wini neņaprot paņchu uņaižinažuma ņaktu, ņa wini dod norahdižumus mums domeš ložeekteem, man, kreewu *Keisara* pawalņtneekam, tā rihtotees pee kreewu wālštš jautajuma iņņpreeņchanas, tas, ņa wini neņajehdš ņcha uņaižinažuma, ir diņkšch apwainojums uš kuru war atbildet tā, tā atbildeja muņņu tehwi: „Atstahjeet mušs, jušs neeņat ņchi aņnainā ņchņirņta ņargi.“ Pağahjuņchi tee laiņi, tad ari mešs atņaužamees uš angtu dariņchanam, tad *Kreewija* atnehma angeem tirgošchanās teešbas par to, ņa wini lihds nahwei peekawa ņawu karali *Karli*. Ko tagad teiktu angtu parlamenta ložeekti, ja ņahds no mums ušdroņchinatos pee wineem greestees ar ņawu pa-domu *Brijas* waj *Indijas* leetās? Ja mešs to daritum, tad ņinam, ņahdu atbildi dabutum. Lai ari angli paņtšht patriotiņmu, lai ari wini aiņstahw nazionalu godu, ar kuru wini tā lepojas, ja ta naw mums draudņigās angtu na-

žijas privileģija ween, ari tahlažā *Kreewija* radišees kreewu domeš ložeekti, kuri uš jebkuru ahrņemneeku eejaukšchanoš kreewu dariņchanās ņingri atbildēs ar diweem wahrdeem: „Hands off“ (rotas noņi). (*Sabažā* un žentra troņchņaini plaukņchņina.)

Dome tahlat apņpreeņch normalas atpuhtas projekta 12. pantu, kur uņstahditi tee tirdsneezibas weidi, kuruš newar aprobeņchot waj aiņleegt zaur obligatoriškeem noteikumeem. Wišus eekneegtoš pahrlabojumus atraida. 13. pants praņa preekšch komijeem, kuri naw ņaņneegušchi 17. gadu wežumu, iņdeenās atwainajumu uš 3 stundam, ko apmeklet ņkolas un kuruš. *P r e e d k a l n s* aiņstahw ņozialdemokratu pahrlabojumu, pehž kura ņeeweetem no 16.—18. gadu wežam naw brihw kalpot tahdās eestahdēs. kur pa naktim tirgojās ar ņpirta dņehreeneem. *R u t l e r a m* ņchkeet, ņa jautajumu par maņgabenu darba cerobeņchochanu newar atlitt, jo ja dome to tagad neiņņpreebiš, tad tas ari paliks neiņņpreebiš. Weikalos par kalpotajeem war peeklaiņt ne jaunatus par 14 gadeem. *Seeweetes* no darba atņwabinamas uš radibam 6 nedekas no weetas, pee ņam winām jadabū ari alga. *Scho* pahrlabojumu peenem, wišus žitus atraida.

Weenbalņigi peenem ņekofcho *Kowakewņka* pahrejš formulu:

„Dome atņiņht par wajadņigu, ņa tirdsneezibas miņiņtrš paņuhletos luhlot zauri jautajumu par tahdu paņildu ņkolu un kuruš eerihtoņchanu peeteekofchā ņkaitā, ņas buhtu no-derigas tirdsneezibas un amatneezibas eestahschu maņ-gadeju kalpotaju mahžišchanai.“

Pehž iņņām debatem peenem 14. pantu, pehž kura te-munas war iņlaiņt noteikumus par darba laika beigumu un ņahkumu beš jan minetā laika.

15. pants runā par jauktām komiņijam, kuraš jaiņ-strahdā obligatoriški noteikumi. *T o m a ņ c h e w i t ņ s* aiņstahw pilņehtu komiņijas pahrlabojumu pehž kura tirds-neezibas kalpotaju preekšchņtahwjuš iņwehl weetejās komiju palihdņibas beedribas un to weetejo tirdsneezibas kalpotaju ņapulžes, kuri nepeeder pee palihdņibas beedribam. *Scho* pahrlabojumu peenem. Peenem ari 16. pantu, ņa uņrau-dņiba par likuma iņpildišchanu ušdodama weetejām paņch-waldibam un poližijai. Ar to nobeidņas pirmais laņņjums.

Peenem preekšchlikumu, peektdeen uņņahkt zaurluhlot likumprojektu par ņemņtwas eeweschanu reetumu gubernās, un ņehņchu ņkaitu pa nedeku pawairot par weenu.

Wakara ņehdi wada *G u t ņ c h k o w s*. *Referentš* *S c h u b i n ņ k i s* ņanemdams kopā debates par 24. augusta likuma iņdoņchanu, atbild *Maklakowam* un *Pokrowskim* un uņņwer, ņa ņtarp kadeteem ņastopamas ņchā jautajumā leelas pretrunas.

J e f r e m o w s paņklaidro, ņa progresiņti peenem pee-praņijumu, jo 24. augusta likumus tee uņņlata par domeš teešbu pahrkahpumu.

Meiendorņs atrod par eekpehjamu peeweenotees komiņijas domam un winam ņchkeet, ņa iņdodot mineto likumu pahrkahpti pamatlikumi. *Toš* wajadņeja iņdot likum-dochanas ņahrtibā. Ar 161 labo un žentra pret 100 opoņi-žijas balņim peepraņijumu atraida.

Pa w l o w i t f c h s referē par pēprāšjumu juhrneezibas ministrijai par saubejumeem, kuri zehluschees zaur kreisera „Dega“ nonemšchanu no sehka.

Ischetri likumprojekti par Baltiju walšis domē.

„Nordl. Itgai“ raksta is Peterburgas:

1) Pareistizibas pastiprināšanai teel listis preefšchā Rīgas muhtenu klosterim pa feschēem gadeem atwehlet 10,000 rublūs.

2) 58 deputati eefneeguschī projektu par to, ka atzefami eerobeschojumi adwofatu praksei Baltijā. Starp eefneedjeem fastopam darbgrupeeus, tadetus un progresstus: Schulzenbergu, Fridmani, Terrafu, Blumentalu, Karlsbergu, Preedkalnu un dauds potu. Teesu reformu eewedot teesleetu ministrs dabuja teefsbu, pee Peterburgas teesu palatas pēsfaitit tos wejos adwofatus, kurus winsch tureja par zeenigeem. (1889. gada likuma 5. pants.) Wišf ziti adwofati prakšē Baltijā war dabut tikai ar teesleetu ministra atkauju. Scho teesleetu ministra atkauju wajagot atmešt.

3) Semkopibas ministrija grib, lai uš Baltiju isplata ari 1902. g. 20 maja likumu par grahwju wiłschchanu zaur sweschu ihpāschumu nosufināšanas noluhkeem. Terbatas Etonomistā Sozietate bija luhgufe, lai eewed scho likumu ar dascheem pahrgrosijumeem. Semkopibas ministrijas preefšchahwis bija isstaidrojīs, ka likumu pamatigi luhkofot zauri, pee kam tiksot eewehroti jaunee apstahkti, lahdi radischotees „Baltijā eewedot semstwas“.

4) 50 deputati eefneeguschī projektu, lai finantschu un semkopibas ministrijam padotās priwatstolās mahzibas pasneeds mahtes walodā. Gefneedseji tee pašchi, kas 2. projektam. Weetejee semneeki toti zenschas pehz arodneezifstas iglibitibas, bet ta apmeerinama tikai tad, ja mahzibas pasneeds mahtes walodā.

Cedšhwotaju masinaschanās Baltijā. Kursemes 44. prowinzialstnodē generalsuperintendents stwojis starp zitu, ka Kursemē dabigā eedšhwotaju wairoschanās bihstamā kahrtā eet masumā. Senat it uš 1000 dwehselem rehkinaja 30 dšimuschus gadā, tagad to naw wairaf par 15. Diwbehrnu ststema, kas wispirms eeweešās pilsehtas wahzu un latweeschu draudšēs, tagad isplatas ar weenu tabtaku ari uš semem. Ja eedšhwotaji arweenu neeejotot no zitureenes slah, tad neilgā laikā Kursemei buhtu japaleek bes eedšhwotajeem Schis behdigais nowehrojums neatteežas uš Kursemi ween. Tas pats sakams ari par Widsemes un Igaunijas wahzu, latweeschu un igauņu draudsem. Pee tam masinajeēs neween laulibā dšimuschu behrnu staits, bet ari ahrlaulibā. Generalsuperintendents un lihds ar wianu wišf ziti mahzitaji, kā ari reakzionarā wahzu un latweeschu prese kleeds par netikumibu, kura parahdotees mahftligā dšimstibu aistaweschana. Bet par to wini negrib nelo sinat, lahdi ir tee eemesli tam, ka laudis kerās pee schahdas dšimstibu aistaweschanas. Jo tee ir tee nenormalee fainneeziftee un sabedriftee apstahkti, kuri ir scheem reakzionareem til mihli, kurus wini stutē, bet wisus tos, kas gribetu schos apstahklus grofit, fauz par dumpineekeem un netikumigeem zilwekeem.

„J. D. L.“

Jubilejas swinibas Widsemei 200 gadus pee Kreewijas peederot, kā „Rischf. W.“ sīno, fahfchotees 3. julijā, uš kuru deenu ari Rīgā fagaidot Augstos Weesūs.

Ar gaisa balonu pahr Botnijas subras lihzi. Sweedru-Norwegeeschu gaisa kugofchanās beedribas gaisa balons „Andrē“, leitenanta Fogmana un weena beedra

wadits, 6 stundās pahrstrehja no Stokholmas uš Ingo Semijā (Milandes gubernā). Atpakaf tee brauja pa dseliszežu un ar twaitkoni.

Turaida. Krimuldas pagasta Rebu mahju fainneeks Jahnis Wihtols brauzis 3. majā plkst. 3 deenā kopā ar fawu feewu no lauka uš mahjam. Turaidas meščā, werstes 2 no Inzeema muischas uš Straupes leelzeta winus apturejuschi trihs jauni, pilsehtneeku drehbēs gehrbuschēes wihtreefchi ar rewolwereem rokā. Weens no ušbruzejeem palizis atstatafu un aistlahjis feju ar zepuri, bet pahrejee diwi draudejuschi brauzejus noschaut, ja pretoschotees, un atprāšjuschi wišu, kas slah. Wihtols atdewis wineem 2 rbf. 30 kop. un fudraba pulsteni, apgalwodams, ka wairaf naudas un wehrtsleetu winam neefot. Ar to laupitaji apmeerinajuschēes un nosuduschī.

„Df. W.“

Jaun-Gulbenes draudšes kapos swehtdeen, 2. majā apglabaja weetejās dseedāschanas beedribas preefšchneeku laufšainneeku Schē i p f n u. Wīnu eewainoja Gulbenes Laufšainneezibas Beedribas waišlas bullis til wahrigi, ka tas nomira pehz nedauds minutem. Schēfšna nehma dšihwu dalibu ari pee Rīgas Laufšainneezibas Zentralbeedribas pasahfumeem.

Rīgas Latw. Beedr. Sinibu Komissas uš aizinajums un luhgums. Wehledamās, lai ari scha gada 17. un 18. junija Sinibu Komissas wafaras sapulšēs isdotos jo kuplas un leetderigas, tāpat kā senatos gados, schās Komissas preefšchneeziba ušajina un luhds tautas darbineekus talkā ar preefšchneefumeem par latweeschu wehsturi, walodu, rasfneezibu, kā ari par muhsu sabedribas, fainneezibas, stolu, wispahrejas iglibitibas u. z. jautajumeem. Preefšchneeziba luhds par nodomateem isstrahdajumeem pasifnot winai pee laika, lai waretu fastahdit un isfludināt sapultschu programu. Tuwafee noteikumi par preefšchneefumeem pasifstami no senafēem gadeem.

Haleja kometā Rīgā redseta. Adolfs Richters sīno wahzu lapās, ka pilsehtas ahrtis Dr. Schiglewigs Slotā no sawas priwatās swaigschnu luhkotawas redsejis ar tabhskati Haleja kometu 11. maja wafarā plkst. 10 un 45 minutēs. Kometas aste naw wis wirfita pret semi, kā tas ir parasti, bet schoreis pret fauli. Aste dalās 3 dakās. — Kometu redsejuschi tai pašchā laikā ari ziti Rīgas juhrmalā ar tabhskateem. Kahds students, kuram laikam loti labas azis, redsejis to Safulaukā pat ar neapbrunotām azim, gan tikai kā wahju gaismas plantuminu. Kometu wišf redsejuschi laikā starp plkst. 10¹/₄ un 1¹/₂ 12. Kometā atrodas wafaros, taifnā linijā no dwihneem (Kastora un Pollufka) apm. 4—5 reis til leelā atahftumā, kā tee atrodas weens no otra.

No Rīgas juhrmalas. 14. majā Majoros no twaitkonischu pēstahtnēs eelehja Leelupē un noslihta 36 g. wežā Wahzijas pawalstneeze Anna Hoppe. Gepreefch eelehšchanas Leelupē, H. nogehbrufe wisas wirsdrehbes un kurpes. Paschnahwibas eemesls efot nesafatiziba gimenes dšihwē. H. dšihwojufe Somes eelā Nr. 1 un pehdeja laikā, tā dširdams, efot bijufe masleet garā wahja.

„Df. W.“

Prahwu par eerotschu atnemšchanu Wahnes muischā Wilnas kara apgabalteefas delegazija pabeidfa isteefat 11. majā. Apsuhdseti bija pawisam 14 Wahnes un apfahrtējo pagastu semneeki par to, ka 1905. gada nowembri, atrasdamees apbrunotu lauschu publi, peedalijschees pee eeburutuma barona Haralda Sahna Wahnes muischā, Talsu aprinki, tur atnehmuschī daschadus eerotschus preefch aissargāschanas pret „melno fotnu“. Bes barona Sahna, eerotschi atnemti wehl meščkungeem Geidetscham un Sprogim, arendatoreem Weeglinam un Kreizbergim,

lahdeem 8 meščfargeem un dascheem Kandawas meestina eedšihwotajeem. Pawisam atnemtās 5 saldatu bišes (win-towkas), 23 medibu bišes, 6 rewolweri, 6 pištoles, kinšchali, nagaita, patronas un ziti šchaujami peederumi. No apšuhdseteem teefa atšina par wainigeem un noteefaja uš eeflodšichanu žetumā: pee Matkules pagasta peederigo Andreju Paegli al. Kadiki (37 gadus wezu) — uš 2 ga-deem, Wahnes — Karli Olsteinu (43) uš 1 gadu, Matkules — Karli Trofni (51) uš 6 mehnescheem, Wahnes — Andreju Gritmani (59) un Fridriki Keefstu (39) un Lisupes — Karli Folmani (39) — uš 4 mehnescheem katru; pahrejee astoni apšuhdsetee tika attaišnoti.

„L.“

Trihštahrteja šlepkawas noteefaschana. Kara teefa išteefaja žeturdeen, 13. majā, saldata Stortšchaka leetu par trihštahrteju šlepkawibu Daugawgrihwas žetotšni, kura sawā laikā til loti uštrauja weetejos eedšihwotajus. Stortšchaks, kalpodams par denšchschitu pee apalšchleitenanta Veršchichina, bija eenihdis wina feewu, buhdams nemeerā ar ehdeenu un ofizeera kundses išturschanos. Veršchichins bija 8. junijā pag. gadā eefneedis raportu, lai Stortšchatu nem atpakaš sapeeru rotā, no kuras winsch bija ofizeerim peekomandets. Stortšchaks, dabujis par to šinat, tās paščas deenas wakarā uštrina žirwi un, kungeem gutot, sadragaja ar žirwi galwu Veršchichinam un wina feewai. Veršchichina mahti, kura gri-beja behgt, nežiweks nonahweja behgot, nožirdams winai gandrihš galwu no rumpja. 9. junijā Stortšchaku redseja ejam uš Rigas pušt. No Rigas winsch ar pretšchu wilzeenu bija brauzis lihds Dwinšlai, pehz tam bija aišfluwis lihds Sumeem. Sumos winsch bija dšihwojis lahdu laiku beš pafes, kamebr beidsot winu apzeetinaja jau pag. gada julija mehnescha beigās. Wina personibu iššinat išdewās tikai wehlat, jo Stortšchaks neišdewa sawu pareišo wahrdu. Pee kara ismelleschanas teefnescha wainigais bija atšinees. Uš Wilnas kara apgabala komandeera pawehli Stortšchaku bija ušdots noteefat uš kara lauka šikumu pamata. Teefas preefšchā 25 gadus wezais šlepkawa tika eewests ar fašlehtam rotam. Winsch atstahj nospeedošchu, druhmu išflatu; šalihjis, mafu špurainu bahrdeli, gebrchts saldatu mundeerā. Stortšchaks išrahdas par wahjprahtigu un uš jautajumeem neatbild. Wina peetura no katras puses 2 apalšchakareiwji, žiti 2 winu apšargā. Leeta iššaukts 21 leezineeks, kuras teefa pamatigi nopratina. Teefas šahle pildita ar ofizeereem, no kureem daschi iššaukti par leezineekeem. Apšuhdseto aišstahw kara aišstahwis, šchtaba kapteins Stepanows. Par ešspertu bija iššaukts Rigas kara šlimnijas pšchiatrijas nodalas ahršts Borowikows, kufsch, pahrbaudijis apšuhdsetā gara šahwolli, atrod, ka Stortšchaks pilnigi wefels un teefai darischana ar šimulantudegeneratu, kufsch šchahdā žekā grib išbeht šodam. Pehz ilgatas apšpreešchanas teefas preefšchschdetajs pašludina špreedumu, uš kura pamata Aktešejš Stortšchaks noteefats uš wifu teefibu saubeschanu un uš nahwi pakarot. Špreedumu galigā formā pašino tuhlin: apšuhdsetam dod 24 štundas laika špreeduma pahršuhdšschanai. Štiprā apšardšibā noseedšneeku aišweda. Winsch nollašijās špreeduma pašludinašchanā auštāššinigi.

„L.“

Peterburgā, 12. majā. Widšemes gubernatoram Šweginzewam un muišchneezibas maršchalam, baronam Pilaram fon Bilchau bijuše laime šahditees preefšchā Wina Majestatei Rungam un Keišaram.

Pedagogiškā akademija 1. majā iššaida pirmos absolwentus. Pee šwehtku akta peedalijās bijušchais tautas apgaismošchanas ministrs fon Kaufmans, bijušchais Rigas mahžibas apgabala kurators un tagadejais pedagogiškās akademijas wizepresidents Lewšchins, prof. Metšchajews un

žiti. Šwehtku aktu atklahja akademijas presidentis M. Rowalewskis ar runu, kura šneedša šinas par akademijas dibinašchanu. Absolwentu ir pawisam 15, to štarpā 5 damas. Wiš absolventi eepreefšch baudijušchi augštatu išglihtibu. Pehz diplomu išdalischanas nolāšija leelā štaitā eenahšujchos laimes wehlejumus.

Peterburga. Kongress preefšch žihnas pret tirgešchanos ar feeweetem atrada par nepeezeešchamu: nedrošchinat žaur šikumu štrahdneezes feeweetes no ešploatoreem, dibinat feeweefschu inspektoru organu preefšch feeweefschu štrahdneefschu ušraudšichanas šabrikās un tabakas plantacijās. Kas atteežas uš behrneem, kureem naw ne-lahdas ušraudšibas, tad kongress atšina, ka šabrukšchāš gimenes weetā te jaceštahjas šabeedribai un walštij, lai dotu behrneem išglihtibu un audšinaschānu, peemehrejt behrnus moraliskai un pareišai dšihwei. Lai šabeedribā jo šekmigi waretu apkarot behrnu prostituziju un noseedšibu, tad jaewed šingra behrnu darba apšardšiba. Kas atteežas uš žiepeno prostituziju, tad kongress atšina, ka prostituzijas attihštiba šahw šakarā ar inspežijas truhkumu tirdšneezibā, ruhšneezibā un mahju deenestā, kur štrahdā feeweetes un behrni. Weens no prostituzijas eemesleem ir darba deenas normeschanas truhkums, wezuma nenoteišchana preefšch peelaišchanas pee darba un semā darba alga. Lai apšargatu feeweetes, kuras atbrauz no laukeem, janodibina leelakā štaitā pagaidu patweršmes, dšelšžetu mišija, kura šagaida jaunawas dšelšžetu un lugu peestahmēs. Jano-dibina Peterburgā feeweefschu darba žentralbirojs. Aiššihdams atklahto namu kaitigo, demoralizejošcho ešpaidu, kongress nolehma luhgt Kreewijas feeweefschu aiššargāšchanas beedribas komiteju, lai ta luhds šawutahrt waldbu, ka lai tiktu beš atliškšanas ižnihžimatas wišas atklahtas mahjas.

Šelsingforsā, 14. majā. Šaeima weenbalšigi nolehmuse lotšchu jautajumā greestees ar wišpadewigalo petiziju pee Wina Keišariškās Majestates.

— Šaeima otrā lašjumā atraidija Wišaugštato preefšchlikumu par nodolki kara špehta wajadšibam.

Wogilewā, 16. majā. Rucharewā, Šennu aprinki, ugunšgrehtā šadega kafejs ar feewu un 4 behrneem. Pee lihšteem ušetas warmahžigas nahwes šihmes. Par šlepkawu domā lahdu štrahdneeku.

— No kara pagaidu teefas uš nahwi noteefati 9 areštanti, kuri 27. februari Šchflowas tuwumā ušbruta arestantu wagona šargeem.

Samarā, 16. majā. Bušulutās aprinki Klutšchu šahdšchā krusa apšita 1500 dešetinas šehjumu.

Ahršemes.

Wahzu walšts kanžleram Betmanim fon Šolmanim naw laimes. Wina prušchu šaeimas (landtaga) wehlešchanu šikuma projektš šaeimā išgahšts žauri. Un tas ir labi, jo šchis reakcionarais wehlešchanu šikums neapmeerinaja ištii neweenas partijas. Progrewateem elementeem winsch bija taišni nepazeeschams. **Wahžijā** tapehz pret šcho reakcionaro projektū tautas mafas notureja leeliškās proteštū šapulžes. Beš runaschanas atklahtibā wahzu keišars Wilums II, rahdas, newar dšihwot. Wišeeem wehl buhs dšihwā atminā lahdu šašchutuma aukū Wahžijā ne wišai šen šazehla angļu awišes nodrukatee keišara wahrbi par Wahžijas atteežibam ar Angliju. Tautas weetneeku namš prašja, lai Wilums nerunatu un personigi nešauktos politikā. Loreišejam walšts kanžleram Bilowam nekās žitš neatlitās ka peekrišt tautas weetneeku namam un apšolitees uš keišaru šchāi šinā darit ešpaidu. Keišars lahdu laiku

ari kluseja. Bet ne ilgi. Tagad nu wahzu keisars atkal ifrunajeēs ar frantschu ahreletu ministri Piſchonu. Wahzija ne wiſai patihl ſchi keisara ifrunaſchanās. „Tägliche Rundſchau“ runu atſtahtidama, peeſihmē: „tee ir wahrdi un titai wahrdi.“ „Deutſche Zeitung“ a eet wehl tahtaf un ſata: „muhsu weenigā wehleſchanās ir ta, lai wiina majestate ne ar weenu wahrdu perſonigi neaiſtittu ahrejās politikas jautajumus.“ Pehz Wahzijas ſatwerfmes pamatlikumeem par ahrejo politiku atbildigs ir walſts kanzlers. Bet ſattiski ahreja politika teel wadita pehz keisara gribas un prahta. Tā ka Witums nu ir impulſiwas dabas, tad wiinam eejauzoteēs politikā ta ir perſoniſka un ne weenmehre konſekwenta, zaur ko nereti zeeſch Wahzijas intereſes. — **Danija** notifuſe ministru maina. Tautas weetneefu nama wehleſchanu rezultats peeſpeeda radikalō Zahles ministriju atkahpteēs. Jaunās ministrijas ſaſtahdishanu uſnehmās Kriſtenſens. — **Wenezija** jau wairakus mehneſchus ilga grafa Komarowſka negalināſchanas prahwa, kura radija wiſai leulu ſenſaziju. Apwainotee wiſi bija Kreewijas pawalſtneeki un prahwu tapehz apſihmeja par kreewu traſgediju Wenezija. Nu prahwa nobeigta un apwainotajeem paſludinats ſpreedums, pehz kura Naumows noteefats uſ 3 g. 1. m., Tarnowſtaja uſ 8 g. 4 m. un Prikufowu uſ 10 gadeem zeetumā, eeſkaltot iſmelleſchanas zeetumā pawadito laiku. Zeturta apwainotā — Perje attaiſnota. Swehinatee atſinufchi, ka Naumows rihojeēs ar eepreekſch apdomatu noluhu nepilnas apſinas ſtahwolli. Tarnowſtaja ari rihojuſēs ar eepreekſcheju nodomu puſapſinas ſtahwolli. Prikufowu atſihts par wainigu, ka rihojeēs ar eepreekſcheju nodomu pilnā apſinas ſtahwolli. Pehz ſpreeduma paſludināſchanas ſahlē iſzehlees troſknis: publika bijuſe wiſai neapmeerinata par Prikufowam peeſpreesto bahrgo ſodu. Prikufowu atteizeēs no kaſazijas ſuhdſibas eeſneegſchanas, Tarnowſtaja turpretim ſuhdſibu eeſneegſchot. — **Jaunturki** ar albaneem tā neteel tā neteel galā. **Albanija** notifuſchās zihnas, kureēs ſtiipri zeetufchi tā dumpineeki, tā ari turku ſaldati. Lai nowehrſtu uſmanibu no eeſchejam julam jaunturku oratori wiſā walſti notura mitinaus ar uſmuſinoſcham runam pret Greekiju. — **Kreta** nobere par ſtriſhda preekſchmetu. Kreta wahrda pehz peeder pee Turzijas. Turki nu labpraht atkal gribetu palitt par Kretas kungeem. Bet Kretas eedſihwotaju leelum leelā daka nu ir greeki un tee no Turzijas wairs neka negrib ſinat. Kreteſchu tautas weetneeki pat tagad atklahli ſwehreja uſtizibu greeku karalim. Kretas jautajums, ja ween leelwalſtis naw weenprahtigas, war ſazelt karu ſtarp Turziju un Greekiju. Ka apſtahtli Kretā kluhſt weenmehre nopeetnaki, to rahda ſeſoſchās telegrafa agenturas ſinas: **Berline**. „Voſſiſche Btg.“ ſino, ka Kretā eeſahluſēs eedſihwotaju apbrunoſchana. Jaunā waldbiba ſaſtahw no 3 perſonam ar Wenifeloſu preekſchgalā; wiina paſinojuſe, ka neatteikſchoteēs no pehdejeem lehmumeem. Waldbiba nodomajuſe ſuhſtit uſ Giropu deputaziju no deſmit eewehrojamam perſonam, lai pahrlleezinatu kabinetus, politiktoſ darbineefus un preſſ, ka notikuſchajos ſaktos newajagot neſahdu pahrmainu. Waldbiba domā pahtraukt ſatru ſattiski ar Turziju un nonemt wiſus brunogus un emblemās, kurei atgahdinatu par ſalas ſataru ar Turziju. Kretas banku waldbiba nodomajuſe pahrwehrſt par Greekijas nazionalbankas filiali.“ — Turzija gribetu jau ſen iſdariteēs pate ar Kretu, bet wiinu no tam attur leelwalſtis. — **Par** apſtahtkeem Kretā „Pet. tel. ag.“ wehl ſino ſeſoſcho: **Parifē**, 26. (13.) majā. Piſchons ar Greju iſſtrahdaja par Kretas jautajuma notahrtoſchanu projektu, kuru paſinos Kretas ſargu walſtim. Pehz ſchi projekta Kretas tautas ſapulze jauſajina, uſnemt atkal muſulmanu deputatus. Tahtaf projekta minets, ka Kreta paleef Turzijas wasaju

walſts, tahda bija pirms 1908. gada, titai ar ſawu autonomiju, un tur eezelams wirſtomifars. — **Berline**, 26. (13.) majā. Jaunā Kretas waldbiba ar Wenifeloſu preekſchgalā negrib neka ſinat no peekehſchchanās, bet grib pahtraukt ar Turziju ſatru ſataru. Atenās preſe runā ſtarbu walodu pret Turziju un eeteiz ſtahtees pee ſawwalneeku nodatu dibinaſchanas. Turku militaraprindas apgalwo, ka turku kara ſpehks pee robeschās gataws preekſch ſatra atgahdijuma. Turkus uſtrauz neween Kretas jautajums. Winus iſbaidijuſe ari Haleja kometā. Konſtantinopolēſchi peem. nakti uſ 6. maju pawadija toti uſtrauktā gara ſtahwolli. Leelakā daka eedſihwotaju bija pilnigi pahrlleezinata, ka Haleja kometas atnahſchana noſihmē paſaules galu. Wiſpahrejis uſtraufums wehl pawairojās, tad iſzehlās ſtiipra wehtra, kura ſkutarijas kaſpehtā iſrahwa dauts zipreſchu ar wiſam ſalnem no ſemes. Simteem zilweku aiſbeha no ſawam mahjam tai pahrlleezibā, ka paſtardeena eeſahluſēs. Gadijās pat tahdi turki, kurei ſahka galinat noſt ſawas ſeewas un behrnus aiſ bailem no draudochās kataſtroſas. Dauts weefnizu un reſtoranu palika beſ pawareem, ſulaineem un aptalpotajam: wiſi ſchee kaudis bija aiſbehgufchi no pilſehtas, lai mirtu kopā ar ſaweem

Profesors Franz Starbina †.

peederigeem. Berā ſimteem zilweku ſuhdſejās par galwas ſahpēm, kuras eſot no tam, ka gais ſ pilns giſtigam gaſem. Stambulā miſſigi kauſchu bari bija ſaſprauduſchees ſenlaidu apakſchſemes gangi ſem Soſijas moſchejas, lai tahdā kahrtā iſglahbtos no kometas. Turki ſahluſchi apmeerinateēs titai 6. maja rihtā, kad pehz wehtras un raſchena leetus bija uſautuſe gaiſcha, ſaulaina deena.

Londonā, 26. (13.) majā. Karalis Georgs iſlaida wehſtijumu ari kolonijam un Indijas tautam un wal dineekeem. Karaleene mahte peenehma 11. majā (28. apr.) audienzē Roſewēltu, Kanadas wirſtomifaru un Auſtralijas reprezentantu Reidu. — **Buhru** generalis Bota, kuzam uſdods ſaſtahdit Deenwidus-Aſrikas ministriju, atduhrees uſ grehtibam tani ſinā, ka kaſſemes premjers Merimans un daſchi Oranjes politikē leedsas eeſtahtees Botas ministrija. Tomehr ſagaida leetas labwehligu notahrtoſchanu. Jauno parlamentu atklahs 31. (18.) majā Konautas herzogs tā karata Georgia weetneeks.

Londonā, 26. (13.) majā. Rahds angliſ, wahrda Martens Helſ, iſgudrojis jaunu kimiftu weelu, kuru noſauzis par „leefmas apſpeedeju“: peejauzot ſcho weelu pulwerim, naw ſchaujot redſama ne ſiſnſchu, ne leelgabalu uguns. Iſdarot otrdeen Londonas apfahrtnē wiſu ahreſemju walſtju kara agentu klahthuhne mehginajuma ſchauſchanu ar ſcho jauno weelu, iſrahbdijās, ka leefma nemaf

naw redsama ne pee leelgabaleem, ne pee slintem: pareds tikai pašbam majas dsirstelites, turas 100 šoku tahsumā nemaj naw sarebsamas.

Londona, 28. (15.) majā. Kretas jautajumā leelwalstis weenojuschās usturet status quo jeb 1908. gada stahwolli un aizinat Zaimasu par Kretas wirskomisaru.

Parise, 28. (15.) majā. Misats paschā isteizās „Figaro“ lihdsstrahdneekam, ka Turzija ir ar meeru dot Kretai autonomiju, tāpat ari peekriht, ka teel ar leelwalstju šinu eezelts kristits gubernators, bet tam jabuht Turzijas pawalstneekam.

Berline, 28. (15.) majā. Keisars Wikums uš ahrstu padoma atfazijees no darischanas, lai šaudsetu flimo roku. Papiirus parafsta kronprinzis pehž keisara aishrahdijsmeem.

Boden-Badenē, 28. (15.) majā. Nomira pašhstamais bakteriologs doktors Kochs.

Wine, 28. (15.) Awiseš pašino kara teefas spreedumu wirsneeka Hofrichtera prahwā. Apsuhdjetais noteefats uš nahwi pafarot.

Konstantinopolē, 28. (15.) majā. Šche runā ka jaunturku komiteja un waldiba wedot šarunas par Abdula Hamida atlaischanu šwabadibā.

Konstantinopolē, 28. (15.) majā. Awiseš šino par eekschleetu ministra šinujumu gubernatoreem, ka albanu dumpis usflatomš par nobeigtu (?).

Belgradē, 28. (15.) majā. Pee wisflawu kongresa, kuru nodomats noturet Sofijā, serbi atfakas peedalitees tamdeht, ka kongresa weeta naw nolikta Belgradē

Weronā, 29. (16.) majā. Polans, kusch wirreis aishlidoja no Londonas uš Mantšesteri, šesideen nolidoja no Weronas uš Solferino un, ihšu brijdi nolaidēes semē, aishlidoja atkal atpakal uš Weronu.

Blisfeldā (Nitaragwā), 28. (15.) majā. Prezidenta Madrasa kara spēhšs šakawa dumpineekus un eekehma Blisfeldu, zaur ko uskata rewoluziju Nitaragwā par nobeigtu.

Tokija, 28. (15.) majā. Japanu waldiba issazijufēs, ka wina ar meeru atdot kreewu waldibas pahrwaldischana wifus kreewu pehdejā karā kritušo kareiwju kapus Kwantungas pušfalā un gar Deenwidus-Mandschurijas dselšzjetu.

Muhšu bildes.

Jana Rosentala **Seedona šapnis** ir weena no wislabatām muhšu originalglesnam. Wina ir ari weena no J. Rosentala jaunatām glesnam un ja mehš šalibdsinam J. Rosentala pirmās glesnas ar šcho glesnu, tad mehš redsam, ka mahšfleneeks naw stahwejis uš weetas, bet ir attihstijees un pilnigaks. Tahdu burwigu maigumu, tahdu plastiskumu, tahdu dzejiskumu glesnā eelikt war tikai leels mahšfleneeks, kas jau sneeds pilnibas galotnes. Zil zehla, zil maiga, zil daita seedona šapnotaja! Ta ir tā plautuse rose, til tihra, til škaišta, til peewilziga. Tihrs un maigs un šwehtlaimigs tā wina pate ari winas šapnis. Seedona šapnotajas mihltee waišti to stahsta. Bet ko wina til jauku šapno? Par mihlas seedoni? Jeb waj par zilwezes brijwibu un nahtošcheem labakeem šelta laikeem? Škaišts, tihrs un deewišchigs bet šchis šapnis ir. Til tihra un maiga dwehšele, tā Rosentals to radijis seedona šapnotajā war šapnot tikai par to škaištu, tihru, deewišchu. Kaut muhšu mahšfleneeks wehl daudš til škaištu glesnu raditu! — Tikai šapnis preekšch daudšmeem ari til bija šaleja kometa, kaut ne maigs, bet baigs. Ko šchi kometa seme atnefis — daudš ar bailēm gaidija. „Seme 6. maja rihtā ees zaur kometas asti“, tā astronomi šludinaja. Kometas astē at-

rodas gistigas gases, tā tahlak škaneja šludinajuma pildinajums. Gan astronomi ari nepeemirša pateikt, ka semei nopeetnas breefmas nedraud, tā ka kometas aste pahrak šchidra, bet wairums ta wairs nefadsirdeja, jo winšch dsirdeja tikai, ka seme ees zaur kometas asti un ka tās aste fastahw no gistigām weelam. Daudš tapehž eeshlehdjās pagrabus, lai nenosmattu. Sihmejumā „Almas kometas nakti“ redsam, ka zilweki šagaidija seedoni „leelo breefsmu nakti“. Sihmejumā augščā redsams, ka šandis šakahpuschi uš jumteem un nemeera, baišmu pilnu širdi flatas un gaida, ko kometa atnefis. Sihmejuma apaschā redsam, ka leelšilsehtneeki uš eelam un laufumeem šogaidija kometu. Ustahditi tahšskati un fotografiskee aparati. Redšami wisdashadakee un raibakee tipi. Sihmejuma widejā dakā redsams, ka mahjas mahte bailigo Lihšchuku wehl no pagultes laukā un meerina, ka kometa jau pawišam neesot redsama. Un dšehrajs wihrs no plihšnizas isnahzis, pilns tā purws, tomehr wehl tumšchi nojaušdams, ka mahjās nu to nelas labš nesagaida, pee štaba peespeedees tikko šahjās turedamees gaida: kaut pašaule labat bojā eetu, lai tikai winam nebuhtu jaet uš mahju un jafanem wezenes špredikis waj pat wehl šas daudš šaunaks. — Glesneezibas mahšfla šaudejuse weenu no tās eewehrojamateem darbineekeem. Berline nomiršs šlawenais wehštures glesnotajs profesors Franzis Šarbina, kusch dsimis 24. februari 1849. gadā Berline. No 1878. g. šahtot Fr. Šarbina bija Berlines mahšflas akadēmijas profesors.

Watejas wehštules.

Dadšim — A. — Ja. Šanešmām.

J. — L. Ššuhstis.

S. — A. Nē. Newaram.

Redaktors: Dr. philos. P. Šalits.

Špashneeks un isbewejs: Dr. phil. Arnolds Plates.

Šchim numuram eet lihdsi tā peelikums špropekts:

„Dr. Hommel'a hematogens un ašinu barošchana“.

Ch. Jürgensohn,

wihnu leeltirgotawa,

peedahwā

eekšchšemes un ahršemes wihnus,

kā ari konjaku „Royal“,

štipru wihnogu wihnu 50 k.

šekoschās šilialēs:

Šuworowa u. Šširnawu eelu šuhri,

Šelgawas šchofejā Nr. 12,

Ahgenskalnā, Šleschja eelā Nr. 4a,

Šetschat lunga namā,

Wehweru eelā Nr. 7, Wez-Nigas šuhri.